

DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV SLOVENIJE

Leto II., šte. 43

Ljubljana, 25. oktobra 1946

Izhaja vsak petek — Cena Din 2.—

Poljska in Jugoslavija na skupnih poteh

Obisk visokih poljskih gostov v Jugoslaviji, obisk, s katerim sta najvišja predstavnika bratske demokratske Poljske, predsednik poljskega Narodnega sveta Boleslav Bierut in maršal Poljske, Mihail Rola Zymierski z ostalimi poljskimi državniki, v spremstvu našega maršala Tita in drugih naših državnikov počastila tudi nas Slovence, je znova obrnil na bratsko Poljsko vso našo pozornost in obenem podžgal naše nove simpatije do nove Poljske in do mučeniškega, a herojskega, prerojenega poljskega naroda.

Čudovita so bila pota slovanskih narodov v preteklosti — med njimi tudi pot nekdanje Poljske, pota, ki niso šla vedno vzporedno, kakor bi morala iti po osnovnih pojnih človeške pameti, pota, ki pa so se končno le sešla. Tako bi dejal marsikdo, ki ne pozna vzrokov vsega tega.

Vendar pa pot, ki so jo prehodili slovanski narodi v preteklosti, ni bila prav nič čudovita, niti ni čudovita danes.

Jugoslavijo je v preteklosti vodila beograjska čaršija in klika bankirjev,

ski zvezi ter končno vezala nase do 10 nemških divizij. Iz te in iz sorodnih partizanskih organizacij je poljski Narodni svet (Krajowa Rada Narodowa) na svoji prvi seji v Varšavi 31. decembra 1943 pod predsedstvom Boleslava Bieruta osnoval Ljudsko armijo (Armia Ludowa) in imenoval za njenega glavnega poveljnika generala Rolo Zymierskega, današnjega maršala Poljske.

Od napada Nemčije na Sovjetsko zvezo pa so se v Sovjetski zvezi formirale poljske vojaške edinice pod vodstvom generala Sikorskega. Toda prve divizije je povlekel general Anders, pristaš londonske emigrantske vlade, v juniju 1942 v Iran. Kasneje je Zveza poljskih patriotov v SZ formirala novo vojsko. Tako je 1. sept. 1943 odrinila na fronto prva poljska pešadijska divizija in izvojevala svojo slavno zmago pri Leninu. Zatem so se formirale še druge divizije. Nastal je prvi poljski korpus, iz njega pa je zrasla Poljska armija v SZ, ki je štela preko 100 tisoč vojakov. Ta vojska je prišla v juniju 1944 pred pra domovine in se spojila z Ljudsko armijo v

Vrhovni komandant poljske vojske, maršal Rola Zymierski, predsednik poljskega Narodnega sveta Boleslav Bierut in maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito zapusčajo ljubljanski kolodvor, kamor so prispeli v sredo dopoldne.

fabrikantov, veleposrednikov in cerkvenih mogotcev. Podobno je bilo tudi v Poljski, le s to razliko, da je tako zvana poljska šlahta, to je 20.000 poljskih veleposredniških družin, od katerih so bili odvisni milijoni poljskega podeželskega ljudstva, igrala v nekdanji poljski politiki odločilno vlogo. Zato pot nekdanje Poljske ni mogla biti drugačna, kot je bila.

Ta politika, ki je, skupno s politiko reakcionarnih klik ostalih evropskih narodov omogočila nemškemu fašističnim zavojevalcem pričetek vojne, je poljski narod stala šest milijonov žrtev, ter mu pripravila najstrašnejše razdejaje in šestletno sužnost.

Kakor narodi Jugoslavije, pa tudi poljski narod ni niti za trenutek odložil orožja v borbi za svojo svobodo. Toda reakcionarni politični faktorji v Poljski, zvesti svoji, Sovjetski zvezi sovrazni politiki, so svoje razdiralno delo vršili tudi med okupacijo. S svojo borbeno organizacijo »Armia Krajowa«, so najprej izvajali taktiko čakanja, »ker se bosta izčrpala tako Nemčija, kot Sovjetska zveza«, v avgustu 1944 pa so — brez sporazuma z regularno poljsko vojsko in Rdečo armado, ki sta stali na pragu Varšave — izkoristili patriotsko razpoloženje varšavskega prebivalstva in organizirali znano varšavsko vstajo, samo, da bi dokazali političen vpliv londonske emigracije in si prisvojili oblast. Vstaja, ki znači najslabše strpn v zgodovini poljskega naroda, toda istočasno največjo sramoto v zgodovini poljske reakcionarne klike, se je po dveh mesecih završila s porazom, kljub požrtvovalni podpori poljske in sovjetske vojske. Njena posledica je bila 250 tisoč mrtvih in do tal porušena prestolnica.

Poljska delavska stranka, stoječa na bazi ljudske fronte, pa je že v začetku 1942 organizirala vojaško organizacijo Ljudska garda (Gwardia Ludowa), ki se je opredelila za takojšnjo borbo proti okupatorju. Ta organizacija je zadajala Nemcem zelo težke udarce; ustvarjala bratstvo po orožju med poljskimi borci za svobodo in osvobojenimi sovjetskimi vojnimi ujetniki v poljskih gozdovih že davno pred ustvaritvijo poljske vojske v Sovjet-

domovini v enotno, prerojeno regularno Poljsko vojsko, ki je nato s slavimi zmagami, z ramo ob rami z Rdečo armado osvobodila Varšavo in vso Poljsko, kasneje pa je skupno z Rdečo armado zasadiła belo-rdečo zastavo, ki jo je prinesla iz Lenina, v Berlinu, maščevala krivice, storjene poljskemu narodu in ponovila zgodovinsko zmago pri Grünwaldu iz leta 1410., ko so združene vojske slovanskih narodov zadale smrtni udarec takratnim germanskim napadalcem.

Z osvoboditvijo in zmago demokracije sil na Poljskem je poljska šlahta za vedno zaigrala svojo nazadnjaško vlogo.

Poljska demokratična Fronta — sestojča iz 4 demokratičnih strank — ki se je že ves čas med dyema vojnama borila za najtesnejše sodelovanje in prijateljstvo z veliko vzhodno sosedo Sovjetsko zvezo in z drugimi demokratičnimi državami, pred vsem s slovanskimi, sedaj v osvobojeni in prerojeni Poljski do popolnosti urešičuje svoj demokratični program, ki ga je poljski narod z veliko večino potrdil tudi na referendumu meseca junija letos.

Nova Poljska je najprej rešila prej tako rekoč neresljiv problem — odpravila poljsko-sovjetsko sovrastvo, vrnila Sovjetski zvezi zapadni del Ukrajine in Bele Rusije ter sklenila »pogodbo o vzajemni pomoči in povojnem sodelovanju s SZ«. Slično pogodbo je sklenila tudi z Jugoslavijo. Istočasno je izvedla temeljito agrarno reformo, ki je zajela 6.651.121 ha zemlje ter nacionalizacijo industrije, katere 63% je bilo pred vojno v inozemskih rokah.

Nova, v krvi in mukah prerojena Poljska, ki se obnavlja z veliko požrtvovalnostjo, je danes važen faktor miru in demokracije v Evropi. Zato je od strani zapadne reakcije deležna tudi srditih napadov, kakršen je bil napad ameriškega zunanjega ministra Byrnesa v Stuttgartu na zapadne poljske meje. V politiki bratstva in vzajemne pomoči med slovanskimi narodi na čelu s Sovjetsko zvezo vidi zapadna reakcija nekakšen slovanski imperializem, čeprav o kaki slovanski napadalnosti nikdar ni bilo in ni ne

Končano je novo razdobje boja za stoletne pravice našega naroda, ne samo slovenskega, temveč vseh jugoslovanskih narodov. Še več lahko rečemo: boj, ki ga je bojevala naša mirovna delegacija na konferenci v Parizu, je boj za demokratične pravice vsega človeštva, vseh onih zatiranih narodov, ki jih je bil neusmileno zaslužil imperializem velikih sil. Naša delegacija se je borila za uresničenje pradednih težnj slovenskega naroda: za priključitev Julijske krajine s Trstom in Gorico k Jugoslaviji; toda borila se je obenem za teptane pravice indijskega ljudstva, za svobodo afriških kolonij, za človečanske pravice ameriških črncev in grönlandskih Eskimov. Kajti nad vsemi tem leži mračna senca nebrzdanega pohlepa; vsi so postali plen nenasitnega imperializma onih velesil, ki so na tej konferenci jasno pokazale svoje pravo lice kljub vsemu zavzetemu besedičenju in gostobesednosti njihovih diplomatov. Pokazale so, kako jim je tuja prava demokracija, kakó daleč je njihovim interesom svoboda in neodvisnost malih narodov.

Imeli smo na pariški konferenci jasno zavest — tako je rekel predsednik naše delegacije tov. Kardelj ob prihodu v Ljubljano — »da se borimo ne samo za osvoboditev koščka naše lastne zemlje, marveč, da se obenem borimo za zmago demokratičnih načel, da se borimo za zmago načela pravice slehernega naroda do samoodločbe, do svoje svobode.«

Naša delegacija je ob povratku na domača tla sprejela globoka hvalozvočna slovenskega naroda, kakor vseh jugoslovanskih narodov. Še prav posebno pa je izrazilo delegaciji, zlasti pa nje vodji tov. Kardelju, junško primorsko ljudstvo in ponosno ljudstvo Trsta, ki noče priznati in tudi ne bo nikdar priznalo krivičnih pariških odločitev. Kajti vsi tisoči in vsi milijoni, ki so po vsem svetu pazno zasledovali potek konference,

občutili črto, hkrati pa vse veličastje boja naše delegacije skupaj z delegacijami naprednih držav v Parizu. Proti naprednim državam, — ki jih je zastopala na tej konferenci Sovjetska zveza skupaj z ostalimi slovanskimi državami — se je zarotila vsa svetovna reakcija, združil se je nasilni imperializem naših nekdanjih zapadnih zaveznikov — vse to se je izrazilo v neprikriti obliki v jasni mržnji do našega novega demokratičnega reda, do naše dosledne želje po neodvisnosti od kogarkoli in končno do naših odločnih postavljenih pravičnih zahtev. Vse to je našlo svojega izraza v organizirani povezanosti anglo-amerikanskega glasovalnega stroja, te klavne skupine satelitov in poslušnih slug, ki niso zastopali koristi svojih narodov, ampak so dosledno nastopali proti njim.

Ko je stopil na Jesenicah na naša tla, je izjavil tov. Kardelj: »Na pariški konferenci na žalost pravičnost ni imela besede. Tudi niso imeli besede stvarni dokazi niti demokratična načela svobode narodov in še manj enakopravnosti narodov. Večina delegacij je prišla na konferenco z že pripravljenimi odločitvami in njihovim sodelovanjem na konferenci je bilo čisto zunanja forma, ki ni imela druge naloge, kakor formalno potrditi to, kar so odločili že v naprej.«

Kljub vsem tem težavam, ki so predstavljale skoraj nepremostljivo zapreko našim pravičnim težnjam, je naša delegacija več kakor častno izpolnila svojo nalogo. Zapisniki konference so ohranili in bodo hranili zgodovini vse faze naše velike borbe, vse govore, vse predloge in vse poskuse za pravično rešitev cele vrste vprašanj, ki so tako odločilne važnosti za bodočo ureditev sveta. Prav tako pa hranijo vse poskuse zagovornikov starega, trhlega reda, vse napade lažnih zastopnikov demokracije na vse one, kar je resnično naprednega in omogoča vsem narodom svobodno izžvljanje na političnem in na vseh ostalih področjih človeške dejavnosti. Potek konference je več kot enkrat zgovorno pokazal, kako so zapadne velesile pogazile one sklepe, na katere so se zedinile na velikih konferencah treh velesil, katerih sklepi so obetali primesti človeštvu trajen, pravičen mir. Eva, kaj pravi o tem tov. Kardelj.

»To dejstvo govori o tem, da so nekateri naši zavezniki zapustili principe, ki so bili nam vsem skupni v vojni, ki smo jo komaj

duha in ne sluha, temveč je to le politika, s katero hočejo slovanski narodi preprečiti, da bi postali še kdaj plen imperialističnih pohleпов kogar koli.

Bratstvo, ki veže naše narode s herojskim poljskim narodom, je postalo nerazdružljivo, kajti vse, kar sta Jugoslavija in Poljska preživeli v preteklosti kakor tudi njuna skupna težnja, da se ohrani mir, veže danes obe državi tesno drugo k drugu. To bratstvo, ki je prišlo do izraza tudi na mirovni konferenci v Parizu, kjer je poljska delegacija podprla vse naše pravične zahteve, se je manifestirala tudi z visokim obiskom predstavnikov herojskega poljskega naroda. Zato so narodi Jugoslavije tem pristrčnejše sprejeli v svoji sredi drage poljske goste.

Desettisočglavne množice, ki so z nepopisnim navdušenjem pozdravile visoke poljske goste v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, pa so dokazale, da je bratstvo slovanskih narodov zakoreninjeno v srcu slehernega našega človeka.

Naše volitve so nov dokaz, da nacionalne individualnosti in enakopravnosti ne bi moglo biti brez tistega našega velikega plebiscita, ki smo ga izbojevali v štiriletni osvobodilni vojni, brez zmage ljudske demokracije, brez odstranitve protiljudskih zavojedcev in izkoriščevalcev oblasti.

M. MARINKO

Naša delegacija se je vrnila

Prebivalstvo Celja in okolice je prišlo pred govorniško tribuno, da čuje besede tovariša, Edvarda Kardelja. Pazno so sledili govoru in ga neprestano prekinjali s plaskanjem in vzkliki.

dokončali govori o tem, da ti naši zavezniki bržčas zasledujejo s pariško konferenco neke druge cilje, neke druge interese, ne pa tistih interesov, za katere smo se borili skupno v vojni proti osi Rim—Berlin. Zgodovina bo dala temu postopku dostojno oceno.«

To so težke, a resnične besede. Kakor je zgodovina ustvarila naš zapadni sosedji glas verolomne države, ki je že dvakrat v usodnem trenutku izdala svoje zaveznike, tako je pariška konferenca razkrinkala in dodobra razgajala verolomnost zapadnih velesil, ki so sramotno pogazile sporazumne odločbe iz vojnega časa in spremenile demokratične listine svobodnih v brezpomembne krpe papirja. Kdor seje veter, zanje vihar — ta prislovica ni v naših časih izgubila prav nič na svoji vrednosti in aktualnosti: orožje, ki so ga uporabljale neke velesile na

pariški konferenci proti nekaterim malim, svobodoljubnim državam, se zna prej ali slej obrniti proti njim samim. Kajti naši narodi so se v svoji brezprimerni borbi naučili čuvati svojo neodvisnost, ceniti svojo svobodo in zanjo umirati. Ni si mogote zamisliti, da bi se danes dali prevariti za vse to; še manj, da bi bili pripravljeni popustiti pred pretinjami ali pod pritiskom. Zato moramo mirno reči s tov. Kardeljem:

»Mi se ne moremo pomiriti in se ne bomo pomirili s tem, da bi življenjske interese naših narodov žrtvovali za imperialistične interese kogar koli. Prej ali slej bo ljudska volja zmagala nad vsemi preprekami.«

To je danes naša povsem jasna ugotovitev in to nam je vodilna misel za bodočo naša pot.

Volitve v Ustavodajno skupščino so izraz velike zmage, ki je uspeh dolgotrajne borbe delovnega ljudstva

Ta teden so bila v raznih krajih Slovenije velika zborovanja, na katerih so govorili najvidnejši predstavniki naših oblasti. Ljudstvo, ki se je povsod polnoštevilno udeležilo teh predvolilnih zborovanj, je dokazalo in manifestiralo svojo predanost ljudski oblasti ter svojo pripravljenost, da se strinja in enotno udeležuje volitev v prvo Ustavodajno skupščino slovenskega naroda.

V Mariboru je na velikem predvolilnem zborovanju govoril podpredsednik Zvezne vlade tov. Edvard Kardelj, ki je v svojem govoru poudaril pomen volitev v Ustavodajno skupščino, ki je prvo svobodno predstavnitvo slovenskega naroda in obenem tudi vrhovni organ oblasti delovnih množic. V teh volitvah slavni slovenski narod zmago dokončnega nacionalnega osvobodjenja večine slovenskega naroda in veliko zmago delovnega ljudstva nad izkoriščevalci in tlačitelji. Nalo se je tov. Kardelj v svojem govoru spomnil tistih, ki se jim moramo zahvaliti za vse te pridobitve. To so vse tiste generacije našega ljudstva, ki so se borile za osvoboditev slovenskega naroda in delovnega ljudstva v preteklosti in pod okupacijo, to je Komunistična partija Jugoslavije s tov. Titom na čelu in enotnost slovenskega ljudstva — utelesena v Osvobodilni borbi. Tov. Kardelj je nadaljeval, da vseh teh uspehov ne bi dosegli, če ne bi pravočasno zgrabili za orožje. Dalje je govoril, da so »tudi naši narodno osvobodilni

odbori med najvažnejšimi činitelji naše zmage. Naši NOO so nam v samem začetku pokazali, kakšne naj bodo oblike naše oblasti, da bo delovno ljudstvo ne samo nacionalno svobodno, ampak, da se bo hkrati za vselej otreslo pijavk in izkoriščevalcev, ki so v preteklosti vedrili in oblačili na tej zemlji. Naši narodno-osvobodilni odbori so se začeli pojavljati hkratu s prvimi strelji naših partizanskih pušk... Dames, ko pristopamo k izvolitvi naše Ustavodajne skupščine, mi tako rekoč končujemo to veliko delo, ki je bilo začeto v osvobodilni borbi, Ustavodajna skupščina pomeni vrhovni organ oblasti slovenskega delovnega ljudstva.

Ali, borba ni končana. Med nami so še ljudje, ki niso pozabili in ki se še niso odrekli staremu. Ti ljudje skušajo preprečevati in ovirati, da bi delovno ljudstvo Slovenije megle v polni meri izkoristiti vse svoje sile v izgradnji svoje domovine. Res ja, njihove moči niso velike, nje je slovensko ljudstvo vrglo iz svoje srede. Toda oni imajo svoje prijatelje v inozemstvu. Njihovi prijatelji po svetu so vsi tisti, ki jim ni všeč vlada v naši deželi, v kateri je delovno ljudstvo usodo svoje bodočnosti vzelo v svoje roke.«

Nadaljeval je, da ne bo več deo našega delovnega ljudstva »polnilo tujih žepov, niti žepov domačih izkoriščevalcev, ampak bo ustvarjalo blaginjo in srečo našemu ljudstvu, služilo bo napredku, kulturi in procvitanju naše LR Slovenije in vse naše Jugoslavije. (Dolge na 2. strani)

Vas Ljubljana je 19. oktobra prihitela na Kongresni trg, da pozdravi tov. E. Kardelja.

Volili bomo stare borce za pravice delavcev

Ivan Maček

je bil rojen 28. maja 1908. v Zadobrovi pri Dev. Mariji v Polju. Že kot 13 leten deček si je moral sam služiti kruh. Že v mladih letih je pristopil k delavskemu gibanju in se politično udeleževal kot odličan bореc in viden funkcionar za pravice delovnega ljudstva v sindikatu lesnih delavcev in v kulturno prosvetnem delavskem društvu »Svoboda«. Stara jugoslovanska policija ga je stalno preganjala. To preganjanje pa je doseglo višek v dobi šestojanuarskih diktatorskih režimov. Takrat je moral pobegniti iz Jugoslavije.

Leta 1938, kmalu po vrnitvi domov, pa je bil aretiran in obsojen na 4 leta robije v zloglasni Sremski Mitrovici. Leta 1941. je s svojo odločnostjo in organizacijsko sposobnostjo organiziral beg 30 političnih kaznjencev na Fruško goro. Od tam je odšel v Srbijo in stopil takoj v prve vrste partizanskega gibanja. Delal je pri Vrhovnem štabu Partizanskih odredov Jugoslavije, od koder je v začetku leta 1942. prišel preko Bosne v Slovenijo. Do velike italijanske ofenzive je bil komisar Glavnega štaba, nato pa do poletja 1943. komandant Glavnega štaba Partizanskih odredov Slovenije. Na Kočevskem zboru 1. 1943. je sodeloval kot poslanec slovenskega naroda. Postal je član IOOF, decembra 1944. pa je bil imenovan za generalmajorja NOV in POJ. Novembra 1945. je bil pri volitvah izvoljen v okraju Ljubljana okolica za poslanca v Zvezni svet. Z odlikom prezidija SNOS-a je ob zadnji spremembi vlade postal podpredsednik vlade LRS. Njegova življenjska pot je pot neustrašenega borca za srednje bodočnost delovnega ljudstva.

Tretja volilna enota Ljubljana—okolica ga je izvolila za svojega kandidata.

Tomo Brejc

Njegovo življenje je borba delavca za pravice delovnega ljudstva. Rodil se je dne 13. februarja 1906 v Spodnjih Novakih na Goriškem. Oče je bil rudar. On sam pa je bil prav tako delavec-drvar. Že leta 1927. je moral pobegniti pred fašisti v Avstrijo. Tam je dobil stike s člani KP Avstrije in je do 1. 1930. sodeloval z njimi. Ko se je vrnil v Jugoslavijo, se je vseskozi udeleževal v ilegalnem političnem delu. Leta 1932. ga je policija stare Jugoslavije aretirala, sodišče pa ga je obsodilo na 18 mesecev robije v Sremski Mitrovici. Po vrnitvi iz ječe je skupno s tovarišem Tonetom Tomšičem delal v strokovnih organizacijah in ustanovil Zvezo gradbenih delavcev. Poleti 1. 1936. pa so ga bivše jugoslovanske oblasti zaradi njegovega dela za izboljšanje življenjskih pogojev delovnega ljudstva izgnale iz Jugoslavije. Odšel je ponovno v Avstrijo in pozneje v Francijo. Naše politično vodstvo ga je iz Pariza kot aktivista poslalo v severno Francijo med naše izseljenec-rudarje. Med njimi je delal vse do leta 1939., ko se je ilegalno vrnil v Jugoslavijo, kjer je delal vse do zloma Jugoslavije. Po okupaciji je postal član PK-KPS za Gorenjsko, kjer je budil ljudstvo na upor. Za kamniški okraj, kjer se

je ljudstvo prvo dvignilo, se je najbolj zanimal. Leta 1942. je bil poslan na Primorsko. Tam so ga sredi največjega dela fašisti ujeli in zaprli. V začetku 1. 1944. se je rešil iz zaporov in se vrnil med primorsko ljudstvo. Kmalu pa je bil pozvan na osvobodeno ozemlje v Belo krajino, kjer je sodeloval v pripravah za ustanovitev ESZDN in uredil prvo tiskano številko »Delavske enotnosti«. Marca 1945. je ponovno odšel na Primorsko, kjer je delal do osvoboditve. Takoj po osvoboditvi je po raznih mestih Primorske in v Trstu organiziral ESZDN.

I. kongres OF v Ljubljani ga je izvolil za člana GO OF, na I. kongresu ESZDNS pa je bil izvoljen za člana Federalnega odbora. Istočasno je bil imenovan za predsednika Federalnega zavoda za socialno zavarovanje Slovenije, marca 1944. pa za ministra za delo LRS.

Domžalčani, ki ga poznajo že od leta 1941., so ga v priznanje za njegovo delo izbrali za svojega kandidata.

Angela Ocepek

Rodila se je 1. 1912. v Vevčah. Kot hči siromašnih staršev je morala že s 13. leti na delo v tovarno Saturnus, kjer je delala vse do okupacije. Kot vseskozi zavodno delavko in aktivno članico v delavski strokovni organizaciji jo je policija v stari Jugoslaviji preganjala in jo končno odvedla v konfinacijo v Bileče. S tem pa niso zatrli njenega svobodoljubnega duha, temveč dosegli ravno nasprotno.

Italijani so jo takoj po zasedbi Ljubljane zaprli. Ko je bila izpuščena, je delala dalje v OF, dokler ni bila drugič aretirana. Pobegnila je z otrokom iz bolnišnice, kjer so jo stražili in živela v ilegali do leta 1943. Ves čas je vneto sodelovala v osvobodilnem gibanju in organizirala OF. Ker pa so jo prevedli zasledovali, je odšla v partizane. Kljub vsem nevarnostim in ofenzivam je delala na terenu, predvsem med ženami. Na II. kongresu Antifašistične fronte žena Slovenije so jo žene izvolile za predsednico GO—AFŽ. Na lanskih volitvah pa je bila izvoljena za namestnika poslancev v Dom narodov.

Na zboru aktivistov v četrti Polje so jo kot ženo, ki bo vedno znala zastopati interese svojega ljudstva, predlagali za kandidata v prvi volilni enoti.

Tone Fajfar

Rojen je bil 20. februarja 1913 v Spod. Brniku. Po poklicu je strojni stavec. Že od svojega 20. leta se je udeleževal v krščansko-socialističnem delavskem gibanju v Jugoslovanski strokovni zvezi, bil njen član in tajnik ter urednik glasila JSZ — »Delavska pravica«.

L. 1940. je v imenu krščanskih socialistov stopil v stik s KPS zaradi bodočega

sodelovanja in postal član »Društva prijateljev SZ«.

Leta 1941. je bil na ustanovnem sestanku OF izvoljen za člana IOOF. Istega leta avgusta je odšel v ilegalo, maja 1942. pa z ostalimi člani IOOF na osvobodeno ozemlje. Na Kočevskem zboru je bil izvoljen v predsedstvo SNOS-a in se je udeležil zasedanja AVNOJ-a v Jajcu.

Toda mi nismo ljudje, ki bi se dali zastrašiti. Vi, naši delavci, kmetje, delovna inteligenca, vi vsi delovni ljudje, krepko držite to, kar ste s svojimi rokami in pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije pridobili v tej vojni! Mi imamo to, za kar vas zavidava vse delovno ljudstvo sveta — ljudsko oblast!

Nato je tov. Kardelj govoril o pariški konferenci in o naših bratih, ki še niso svobodni. Poudaril je, da borba za naše pravice še ni končana.

Tovariš Edvard Kardelj se je udeležil tudi velikega volilnega zborovanja v Celju. Bil je navdušeno sprejet od vsega prebivalstva, prav tako tudi kandidat za celjsko okrajno ministr Leskošek. Ovacije in plioskanje je neprenehoma prekinjalo njuna govora.

Tov. Miha Marinko, predsednik vlade LRS je bil prisrčno sprejet v svojem rojstnem kraju Klisovcu pri Zagorju, kjer je govoril na velikem predvolilnem zborovanju.

Na vseh zborovanjih po vsej Sloveniji je ljudstvo dokazalo, kako pravilno razume pomen prvih volitev v Ustavodajno skupščino slovenskega naroda.

Na osvobodjenem ozemlju je urejal »Delavsko enotnost«, leta 1944. pa je postal sekretar Nadzorne komisije pri IOOF. Konec leta 1944. je odstopal v Beograd in postal sekretar ESZDN Jugoslavije. V februarju 1945. se je kot jugoslovanski delegat udeležil svetovne sindikalne konference v Londonu. Po osvoboditvi pa je bil postavljen za ministra gozdarstva vlade LRS, jeseni 1. 1945. pa za ministra trgovine in preskrbe.

I. volilna enota Kranja ga je izvolila za svojega kandidata.

Stopar Viktor

Tovariš Viktor Stopar se je rodil v Trstu 13. 12. 1913. Že prvo leto vojne so morali starši (oče je bil železniški delavec) s štiri otroki pobegniti v Slovenijo. Oče je odšel na fronto, mati pa 1918. l. v Ljubljano, kjer je Viktor Stopar obiskoval šolo do 1923. leta. Po končani šoli je odšel v Zagreb, da se izuči za strojnega ključavnika. Se kot vajenec, je brez vednosti uprave, ki ni dovoljevala, da bi se delavstvo organiziralo, sodeloval v URSS-ov sindikat, od koder pa so ga že po nekaj mesecih izključili, ker se je ves čas resnično boril za pravice delavskega razreda. Borbo za socialne in nacionalne pravice v času volitev 1. 1935. je nadaljeval v mladinskih naprednih organizacijah in SKOJ-u. Leta 1936. je bil prvič aretiran, ker je sodeloval pri povolilnih demonstracijah. Oblasti so ga tudi pregnale iz Zagreba v Ljubljano, kjer dve leti ni mogel dobiti zaposlitve in se je, navezan sam nase, preživljal z raznimi težakimi deli. Sodeloval je pri listu »Ljudska pravica« in drugih delavskih glasilih.

L. 1938. je dobil delo pri »Autocombi«, kjer je bil neoficielni vodja delavstva, kajti da bi bil delavski zaupnik, tega mu oblast ni dovolila, ker je bil do takrat že 7 krat zaprt in politično kompromitiran. Do 1940. leta je živel v polilegali, kesneje pa je moral preiti v popolno. Kot ilegalce je hodil in deloval po vsej Sloveniji, postal sekretar Pokrajinskega komiteta SKOJ-a, 1942. leta pa je odšel v partizane. 1943. leta je

bil izvoljen v SNOS. Ob osvoboditvi je bil član MOOF Maribora, bil je izvoljen v MLO Ljubljane in je sedaj v industrijskem oddelku SK KPS

Na svojem predvolilnem zborovanju so ga prebravili Most, kot požrtvovalnega in neumornega borca za pravice delovnega ljudstva, izbrali za namestnika svojega kandidata Edvarda Kardelja.

Stane Kavčič

se je rodil leta 1919 v Ljubljani. Zgodaj se je spoznal težko življenje delavca v državi, kjer so imeli v rokah oblast izkoriščevalci delovnega ljudstva, saj si je moral že s 16. leti sam služiti kruh kot tovarniški delavec. Ko je bil star 18 let, je izgubil službo v tovarni. Vključil se je v vrste borcev za pravice delovnega ljudstva in prebujal njegovo zavednost z ostalimi tovariši iz delavskega kulturnega društva »Vzajemnost«. Delal je zelo aktivno na kulturnem, političnem in sindikalnem polju.

Takoj po ustanovitvi OF je začel organizirati osvobodilno gibanje v Borovnici. Kot aktivist je opravljal važne politične funkcije v OF, Komunistični partiji Slovenije in SKOJ-u. Leta 1943. je bil poslan na Hrvaško in v Bosno, kjer je prevzel odgovorne funkcije v vodstvu

SKOJ-a. Decembra 1945 je postal organizacijski sekretar CK—PKS in bil izvoljen v IOOF.

Peta volilna enota ljubljanskega okraja si je izbrala pravega kandidata.

Greif Martin

se je rodil 6. novembra 1918 v Zg. Dupleku pri Mariboru. Njegov oče je delavec. Po dveh letih gimnazije v Mariboru se je sel učiti ključavnika obrti. Bil je v raznih tovarnah kot kovinostugar.

V predprilski Jugoslaviji je bil zaradi svojega naprednega mišljenja in delovanja med delavci, večkrat zaprt. Že takrat se je kot dopisnik udeleževal v listu »Mlada pota« in »Delavskem listu«, ter bil za oba lista kolporter. Agilno se je udeleževal v strokovnih organizacij in delavskih kulturnih društvih.

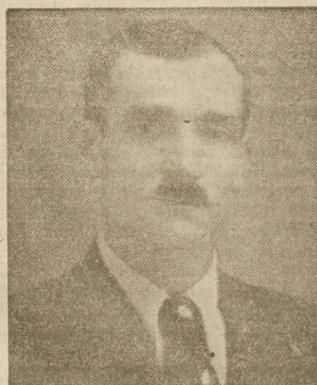
Po razpadu stare Jugoslavije je avgusta 1941. odšel v partizane. Bil je do leta 1942 komandir pohorske čete. Potem je, prebijajoč se skozi težke boje, odšel na Primorsko,

kjer je ostal do osvoboditve. Na Primorskem je bil komandant Goriške brigade, komandant SMOUB - Ivana Grahiņa, operativni oficir IX. korpusa in zvezni oficir pri IX. korpusu v činu majorja. Za svojo hrabrost je bil večkrat odlikovan. Po osvoboditvi Trsta je bil komandant mesta Trst.

Po demobilizaciji je bil izvoljen za člana Federalnega odbora ESZDN za Slovenijo, na I. kongresu Zveze del. in nam. kmetične industrije pa je bil izvoljen za tajnika Centralne uprave iste zveze.

Delovno ljudstvo okraja Maribor-mesto, ga je izvolilo za I. kandidata tretje volilne enote.

Diaci Alojz

Rodil se je 19. 6. 1908 v Pratah pri Sv. Joderti nad Laškem. Kot sin rudarja in malega posestnika je že od mladih nog okušan težko življenje, trdo delo in trpljenje delavskega razreda v bivši Jugoslaviji. Po končani ljudski šoli je do svojega 18. leta delal kot dmnar na kmetih, zato mu je tudi kmetško delo in trpljenje dobro poznano.

Leta 1921 je stopil v službo pri rudniku TPD v Laškem. Kot krščanski socialist je bil član bivše Jugoslovanske strokovne zveze, od leta 1926 do razsula stare carske Jugoslavije. Bil je ves čas oster nasprotnik fašizma in takratnega klerofašizma v obliki diktatorke JRZ. Sodeloval je s progresivnim delavskim gibanjem in vseh akcijah, katerih cilj je bil izboljšanje delavskega položaja. Kot delavski zaupnik II. rud. skupine od 1. 1931 do 1. 1941. je sodeloval z zaupniki drugih revirjev imel težke borbe za izboljšanje položaja in odpravo krivic, ki so se na splošno godile delavcem rudarjem pri TPD, izrazilo pa na rudniku Laško — Huda jama.

Od leta 1941 je bil vključen v osvobodilno gibanje ter delal kot aktivist OF, povezan s takratnim »Okrožjem Revirjev«, na terenu do leta 1944, nakar je odšel v partizane.

Po osvoboditvi je bil izvoljen za člana Glavnega odbora ESZDNS v svojstvu referenta za socialno zaščito. Sedaj je v službi na Ministrstvu za delo LRS kot načelnik pravno-organizacijskega oddelka, ter ga je druga volilna enota okraja Slovenske Korošice postavila za svojega kandidata.

Vladajoči režim v Avstriji nadaljuje s preganjanjem koroških Slovencev

Na Koroškem se nadaljuje preganjanje Slovencev. Ves varnostni aparat je tako prepopen z nacističnimi elementi in sovražnim razpoloženjem do zavednih Slovencev, da se slovensko ljudstvo ne počuti več varno.

Zapiranje Slovencev in hišne preiskave pri slovenskih antifašistih so postale vsakdanji pojav, tako da se slovensko ljudstvo vprašuje, če vidijo sedanje oblasti v preganjanju slovenskega ljudstva prav tako svojo glavno nalogo, kot njihovi predniki.

Pred kratkim so koroški orožniki in okupacijske oblasti iznesle svoj srd nad okoliško Železno Kaplo. Naredili so hišno preiskavo pri Noviku in Strážiku v Obirski, aretirali dve partizanki z Nove Kruške, odpeljali partizana Pečnika Mišana in Erika ter bivšega interniranca Golob Antona iz Bele, v Remšniku pa je angleška policija aretirala partizanko Šporn Anico in njene brata ter sestro.

Istosno prihaja na Koroškem do izraza tudi sovražno razpoloženje avstrijskih sovinitov do slovenskega jezika, ki jim je posebno na polju. V drugi polovici septembra je bilo v Velikovecu posvetovanje krajevnih zaupnikov avstrijske ljudske stranke na Koroškem. Poročevalec, deželni poslanec Josip Glantschnigg je med drugim izjavil, da bo dvojezični pouk v šoli in slovenski jezik v cerkvi le tako dolgo v rabi, dokler bodo v deželi angleške zasedbene čete.

Tudi funkcionarji socialistične stranke zahtevajo odpravo slovensčine iz šole.

Koroški Slovenci se dobro zavedajo, da hočejo avstrijske in okupacijske oblasti s preiskavami, aretacijami in zapori antifašistov zavirati njihovo delo za osvoboditev in demokracijo. Slovensko ljudstvo na Koroškem je tudi spregledalo prikrite namere vladajočega režima, ki hoče z vsemi sredstvi ponemebniti Koroške Slovence. Toda Koroški Slovenci vedo, da je njihova junška borba proti nacizmu pripomogla k zmagi in zato ne bodo nikoli dopustili, da bi jim odvzemale njihove pravice. Zavedajo pa se tudi, da ne bo prej konec nasilja, kotratrat, ko bo slovenska Koroška priključena k Jugoslaviji.

PRVA TOVARNA UR V APATINU. To je prva tovarna ur ne samo v naši državi, temveč na vsem Balkanu. Podjetje se je začelo razvijati pred enim letom. Ustvarjeni so vsi pogoji za poročanje obrata, tako, da se bo produkcija lahko zvišala na 800 komadov ur mesečno.

OBNOVIJENA TOVARNA ELEKTRIČNIH KABLOV. V Novem Sadu je bila nedavno v celoti obnovljena tovarna električnih kablov. V zadnjem mesecu je proizvodnja v tej tovarni prekorakila predvoljno proizvodnjo že za 30%.

TEKMOVANJE MAKEDONSKIH TEKSTILCEV. Delavci tekstilne tovarne »Kuzman Josifovski — Pitica« v Skoplju so postavili parolo za novembraško tekmovalstvo: »Čimveč platna v novembraški tekmovalnici«.

ELEKTRIFIKACIJA BANJALUSKEGA OKROGJA. Pričela so se pripravljati dela za obnovo hidro-električne centrale v Rastokah pri Kijevu. Počajana bo tudi kapaciteta električne centrale v delbasiškem okraju.

Tržiški delavci nadaljujejo borbo proti imperializmu

Pet in dvajset let so vodili delavci tržiške ladjedelnice in ostalih tovarn Tržiča ogorčeno borbo proti fašizmu skupno z vsem ljudstvom Julijske krajine. V času narodno osvobodilne borbe so se povezali s protifašističnim bojem vsega jugoslovanskega ljudstva. Na tisoče delavcev je zapustilo tovarne in delavnice in se pridružio oboroženi borbi primorskega ljudstva. Vrste junaškega IX. korpusa NOV in POJ so polnili poleg primorskih Slovencev tudi italijanski delavci Trsta in Tržiča. Tržiški okraj s 43.000 prebivalci je dal 2538 borcev, od teh je dalo svoje življenje za svobodo 342 najboljših sinov tržiškega ljudstva. V borbi se je skovalo slovensko-italijansko bratstvo, delavski razred Julijske krajine je zacementiral to bratstvo s svojo borbo proti fašizmu. Na tisoče padlih borcev, Slovencev in Italijanov, je potrdilo s svojim življenjem visoke cilje, za katere se je borilo primorsko ljudstvo skupno z vsemi narodi Jugoslavije. V vojni in po vojni, v borbi in delu za obnovo so demokratične množice Tržiča dokazale svojo voljo in zahtevo po združitvi z narodi Jugoslavije v novi Titovi ljudski republiki!

Imperialistične sile zapadnih držav so potepale načela, ki so jih objubljale v času vojne. Pravica do samoodločbe se je umaknila imperialističnemu pohlepu po tuji zemlji.

Na pariški mirovni konferenci je imperialistična »demokracija« s svojim glasovalnim strojem pahnala velik del Julijske krajine s Trstom v plen zapadnih imperialistov. Iz Trsta je napravila v osrčju Evrope kolonijo po vzorcu Indije in Južne Afrike, tržiško ljudstvo pa je izročila italijanskemu fašizmu. S tem je presekalna vse ekonomske vezi, ki družijo Tržič s Trstom v industrijsko in gospodarsko enoto. S tem je Tržič in njegovo gospodarstvo obsodila na propast.

Jugoslovanska delegacija ni priznala sklepov dolarskih demokratov. Nj jih prizna zato, ker teh sklepov ne prizna ljudstvo Jugoslavije, jih ne prizna ljudstvo Julijske krajine in demokratične množice Trsta in Tržiča.

Delovne množice Trsta nadaljujejo svojo borbo proti kolonialnemu suženjstvu. Delovne množice Tržiča nadaljujejo svojo borbo proti nakanam imperialistov, ki hočejo Tržič odtrgati od naravnega gospodarskega središča Trsta in ga izročiti v jarem italijanskih imperialistov.

Tržiško ljudstvo z delavci na čelu protestira proti sklepom anglo-ameriškega stroja. Na mitingih in zborovanjih zahteva priključitev k svobodnemu ozemlju Trsta, da se reši gospodarske propasti. Združenim narodom so poslali resolucijo, kjer pravijo:

»Vsi tržiški delavci ponavljajo, da bo v primeru, če se naša pokrajina odrga od njenega industrijskega in gospodarskega središča Trsta, brez dvoma padla v popolno bedo, da bo prišlo do izčrpanosti naše industrije in do razcepitve naših družin, ki bodo zaradi pomanjkanja morale romati po svetu. Tržiški delavci zato zahtevamo, da se naš okraj ne sme odtrgati od Trsta in izjavljamo, da se nečemo vrniti pod italijanski imperialistični jarem, pod katerim smo preveč trpeli v 25 letih. Tržiško ljudstvo ne more sprejeti pariških sklepov in se bo vedno borilo proti njim za dokončno združitve s Trstom.«

Primorje obnavlja in tekmuje za priključitev k FLRJ

Ko so v naši vasi Dolsko, okraj Pistojna, vladali še fašisti in pošiljali svoje inženirje v našo vas, da bi uredili studenec, iz katerega zajemamo pitno vodo, jim to ni uspelo. Danes pa, ko imamo svojo ljudsko oblast, gre delo v tem pogledu vse drugače od rok. Studenec smo si sami uredili in popravili. Največ zaslug za to opravljeno delo ima 55 letni mošter vaščan, ki je sam brez strokovnjakov izdelal načrt in vodil vas dela.

Sedaj imamo dobro pitno vodo. Ta studenec lahko uporabljajo tudi vaščani iz vasi Bukovje in Gorenje. Tem dvem vašem, ki so močno prizadete, sam vaščani iz Dolskega.

Zavedamo se nujnosti sodelovanja v obdobju, da ni nikogar med nami, ki bi nasledil nazadnjaškim hujšakom. Gradimo in utrjujemo našo resnično ljudsko oblast in hočemo vsemu svetu dokazati, novi in hočemo vztrajno delati dalje ter da smo in bomo pripadali le Titovi Jugoslaviji. Vovk Viktor

Naša volilna agitacija — to so naše dejanske pridobitve, ne pa le zveneči programi!

Z uspehi stopamo na volišče

Delo in uspehi ministrstva za industrijo

Ministrstvo za industrijo in rudarstvo LRS je prevzelo po osvoboditvi ogromne naloge. V drugi polovici leta 1945 je bilo pred vsem potrebno obnoviti industrijo. Okupator je zapustil porušene tovarne, poškodovane industrijske zgradbe in zanemarjene stroje.

Veliki delovni polet vsega delovnega ljudstva, ki je iz začasnih težav v letu 1945 prešel v leto obnove 1946, je v svojih ogromnih naporih premagal te težave, tako da je v letu 1946 s tekmovalcem na vseh področjih že skoraj dosegel predvojno industrijsko proizvodnjo. V letošnjem letu je industrija prešla v načrtno izgradnjo gospodarstva. Opravljeno delo je dalo bogatih izkušenj. Opirajo se nove široke perspektive, ki jih kaže lahko le kolektivno delo vsega delovnega ljudstva.

Ze v letu 1945 je uspelo končati obnovitvena dela v 10 več ali manj poškodovanih tovarnah. Od teh so bile najbolj poškodovane mariborske tovarne: Zlatorog, Mariborska tekstilna tovarna in tovarna letalskih delov. Obenem pa se je že v tem letu pričelo z novogradnjami. Predvsem je omenjena vredna prva etapa izgradnje tovarne usnja na Vrhniki. S pospešenim delovnim elanom v tekmovalni se v letošnjem letu nadaljuje z obnovo in novogradnjami, pri čemer se zaskrbi posveča največjo skrb produktivnim napravam in stavbam produktivnega značaja. Prišlo pa se je tudi z izboljšanjem sanitarnih naprav. V kraih, kjer je stanovanjsko vprašanje pereče, se gradijo tudi stanovanjske zgradbe.

Poleg nestetih obnovitvenih del in izboljšav, ki so se v teku, se je pričelo v letošnjem letu z gradnjo popolnoma novih tovarn. Bivše Strojne tovarne in livarne gradijo veliko tovarno in livarno »Litostroja« v Ljubljani. Tu se gradi tudi tovarna za tekstilne inštalacije, MIR pa financira dovršitev znanstvenega inštituta. V Novem mestu se gradi tovarna za igrače in tekstilna tovarna, v Črnomlju nova tovarna za predelavo sedja »Belsada«, v Medvodah pa tovarna za izdelavo vseh vrst tesnil. Poleg tega pa sta v projektu še tovarna za sode v Celju in tovarna za izdelavo pohištva v Mariboru in Zbelovcu.

Industrija predaprilske Jugoslavije je temeljila zgotj na donosnosti, ne pa na osnovi vi potreb. To neskladnost z življenjskimi gospodarskimi pogoji dežele je naša industrija najbolj občutila po osvoboditvi v boju za obnovo dežele. Stala je pred najtežjimi nalogami, kako preskrbeti obratov najnujnejši obratni material. Z improvizacijami v obstoječih obratih in pripravo lastnih, doma zgrajenih strojev ter naprav se je poskušalo rešiti marsikatero pereče vprašanje v naši industriji. Na ta način ji je bila zagotovljena možnost obratovanja in je bil zagotovljen obstanek mnogim družinam.

Tako se je z iniciativnim delom rešilo vprašanje naše papirne industrije v pogledu nujno potrebne brezkončne klobučevine, ki smo jo pred vojno izključno uvažali iz inozemstva. To tkanino sedaj izdelujemo doma in je popolnoma enakovredna inozemski. Prav tako je rešeno vprašanje tesnilnega materiala za parne napeljavne. Uvažali smo ga prej pod imenom »Klingerit«, sedaj pa ga izdelujemo doma.

Textilna in usnjarska industrija ne more obratovati brez natrijevega sulfida in bikromata. Pred vojno se je tudi ta kemična izdelava uvažala. Naša kemična industrija je sprejela težko nalogo, da reši tekstilno in usnjarsko industrijo pred katastrofo. Uspešno je rešila to nalogo in smo se v pogledu sulfida in bikromata popolnoma osvobodili odvisnosti od inozemstva. Velika bodoča naloga kemične industrije pa so vsa anilinska barvila za tekstilno, usnjarsko in papirno industrijo. Tozadevni poskusi so že v teku in so doseženi tudi že nekateri uspehi.

Poleg vseh nestetih začasnih težav in naporov je Ministrstvo za industrijo in rudarstvo začelo velika naloga — ustvaritev temeljev za znanstveno organizacijo dela, študij ekonomskih metod za pospeševanje dela, smotrna racionalizacija podjetij, mehanizacija produkcije, skrb za tipizacijo proizvodov, kontrola tehničnih proizvodov z ozirom na gospodarnost in kvaliteto, tehnična kontrola industrijskih inštalacij, statistični posli, laboratorijska dela in važna racionalizacija toplotnega gospodarstva.

V svrhu boljše kontrole in poenostavitve oskrbovanja industrije s surovinami, so se osnove glavne uprave podjetij določenih industrijskih panog in prav tako federalne uprave.

Uspelo je prebroditi najhujše težave, za kar pa nimajo zaslug le posamezniki, temveč vse naše delovno ljudstvo, ki je v delu pričelo tekmovaliti, uspešno začelo prvotajsko tekmovalno in priobilo z novim tekmovalanjem, ter sprejelo nov delovni sistem — delo po normah. Veliko zaslug za dvig delovnega elana in iniciativnosti pa imajo sindikalne organizacije.

Naše Premogovnike je okupator pustil v obupnem stanju. Strojne naprave so bile poškodovane, rovi več ali manj zaliti z vodo. Produkcija maja 1945 je znašala komaj 18 odstotkov predvojne produkcije. Od tedaj naprej se je vsak mesec načrtno dvigala in že marca 1946 za 16 odstotkov preseгла predvojno produkcijo. Izvrščena so bila obširna preiskovalna dela, tako geološka, kakor z vrtnjenj in globino.

Vse strojne naprave so renovirane ali nedomeščene z novimi. Na rudnikih: Večenje, Zabučkovca in Zagorje gradijo delavske kolonije. V Trbovljah je osnovan velik laboratorij za preizkušanje premogov z namenom, da se doseže oplemenitenje premoga. Od sedanje produkcije porabi Slovenija 75 odstotkov, ostalih 25 odstotkov pa se odda v ostale federalne enadice. Z domačo produkcijo se zadosti vsem potrebam železnice in industrije ter potrebam ogrevanja. Produkcija lignita in rjavega premoga je tolikšna, da ga bo mogoče izvažati v inozemstvo.

Svinčni rudnik v Mežici je že oktobra 1945 prešel v normalni obrat. Tam je v načrtu modernizacija obrata in priključitev tovarn za izdelovanje raznih svinčnih izdelkov.

Vzpostavljena s porastom produkcije naših premogovnikov se je smotrno dvigala tudi produkcija vseh ostalih panog naše industrije.

Takoj po osvoboditvi so bile potrebe po železu ogromne. Ze julija 1945 je v Kranjski industrijski družbi steklo prvo jeklo. Produkcija raste iz dneva v dan in je dosegla že povprečje predvojne produkcije. Začetne težkoče v pogledu dobave surovin in pomožnega materiala so premagane. K temu so mnogo pripomogli prijateljski odnosi z demokratičnimi državami in pogodbe, ki jih je zvezna vlada sklenila z različnimi prijateljskimi državami.

Uprava KID-a je sprejela iz vrst delavcev 191 predčojov za izboljšanje dela, od katerih jih je mnogo osvojila. Na ta način je prihranjeno podjetju 1 milijon dinarjev letno. Kvaliteta železa, ki ga dobivamo iz jeseniških plavčev, je odlična. Največji rezultat v martinarni je peč »Titovka«, pri kateri so bila bistvena dela na reverzivnem krmilju izvršena v domačem konstrukcijskem biroju in delavnicah.

V prejšnjem kapitalističnem sistemu smo rudo izvažali, uvažali pa smo 40 odstotkov gotovih železnih izdelkov. Naše oblasti pa so si zadale nalogo, da mora produkcija naše težke industrije kriti prav vse domače potrebe.

Tudi v jeklarni na Ravnah in v železarni Store so bili doseženi fepi uspehi. Jeklarna na Ravnah je v nekaterih mesecih preseгла celo najvišjo predvojno produkcijo.

Vzpostredno težki kovinski industriji se dviga tudi lahka kovinska industrija. Po osvoboditvi je dosegla začetna kapaciteta komaj 25 odstotkov svoje predvojne kapacitete, danes pa je dosegla predvojno produkcijo do 90 odstotkov.

V letošnjem letu so bili doseženi vidni uspehi v pogledu znižanja cen naših indu-

strijskih proizvodov. Cene obstojajo iz: 1. produkcijskih stroškov, 2. iz dobička tovarne, ki naj ga določa država, 3. prometnega davka, 4. dobička malega prodajalca, ki pa mora biti določen in kontroliran in ni več »dobiček« v starem kapitalističnem smislu, temveč le stroški in zaslizek.

Da se usposobi bodoči strokovni kader je bilo organiziranih v letu 1945-46 127 strokovnih nadaljevalnih šol, ki so zajele 9175 obrtničkih vajencev. Za splošen dvig strokovne izobrazbe delavstva pa je bilo prirejanih 92 strokovnih tečajev, ki jih je obiskovalo 2925 tečajnikov.

Število zaposlenega osebja v slovenski industriji je v nekaterih panogah znatno presešlo število zaposlenega osebja pred vojno. Razmerje med porastom produkcije in porastom števila delavstva se navidezno dozdeva v svoji neskladnosti negospodarsko. Ta navidezna negospodarnost pa je posledica kadrovske politike, ki se zavestno vodi, kajti skrbeti je treba za bodočnost z ustvarjanjem rezervnih strokovnih kadrov. Neskladno razmerje med porastom produkcije in številom zaposlenih pa je razumljivo tudi zaradi tega, ker se nahajamo v dobi obnove in niso vse sile usmerjene v produkcijo.

Ce razdelimo naloge gospodarske politike na področju industrializacije v dve fazi — v fazo obnove do predvojne višine in fazo tehnične izpopolnitve in razširitve, vidimo, da je naša industrija prvo fazo v letu 1946 skoraj zaključila in da se posveča novi fazi, ki je prinesla že znatne uspehe, ki so plod kolektivnega dela ljudske oblasti in industrijskega delavstva.

Skrb za življenjske pogoje delovnega človeka na naših stavbiščih

Po osvoboditvi je bilo vprašanje obnove in izgradnje nujno povezano z vprašanjem delovne sile, njene razporeditve in preskrbe. Naše velike gradnje so zahtevale ogromno število delavcev, ki jih je bilo treba nastaniti, dobro prehraniti, nekatero celo obelci in skrbeti zanje v kulturnem ter političnem pogledu.

Velike težave so bile, preden so na naših stavbiščih nastala takšna delavska taborišča, kakor jih imamo danes. Organizacija primernih stanovanj je bila posebno pereča, kajti ni lahko nastaniti nekaj sto ljudi, tako da ne bodo imeli daleč od dela in obenem ne bodo povečevali stanovanjske stiske. Iz tega razloga smo na posameznih stavbiščih začeli graditi začasna skupna delavska stanovanja. Okrog teh prvotnih barak so nastala pravcata taborišča, ki pogosto nudijo prijetna bivališča delovnemu človeku na naših gradnjah.

Gradbena podjetja oziroma gospodarji stavbišč so s sodelovanjem sindikatov skoraj povsod organizirali taka taborišča. Barake so prav za prav samo spalnice, opremljene s posteljami. Jedilnica, ki se spreminja od časa do časa v sejno dvorano ali prostor za kulturno prireditve, je prostorna. Za zabavo med jedjo skrbi radio. Po končanem delu prebirajo delavci tu časopise, igrajo različne igre in se razgovarjajo o vsakdanjih dogodkih. V nekaterih večjih taboriščih so posebej zgradili umivalnice in prhe ter posebne prostore za pregled bolnikov.

Obilna in tečna hrana je prvi predpogoj, da delavec lahko dela. Vsak človeški organizem nosi se danes sledove štiriletnega pomanjkanja, kljub temu, da morda niso vidni. Prav zato moramo posvetiti pažnjo prehrani delovnega človeka, da čimprej pridobi vse one potrebne snovi, ki mu jih je manjkalo v vojnem času. Le na ta način bo ostal naš delavec med delom zdrav in odpren. To so bili vidiki, po katerih so začele delati prve skupne delavske kuhinje po taboriščih. Seveda v začetku ni šlo vse tako, kakor bi marsikdo pričakoval, zlasti ne na stavbiščih, kjer je bilo zaposlenih po več sto delavcev. Primanjkovalo je posoda, spetkeja je bila skrajno pomanjkljiva celo organizacija dovoza najnujnejših osnovnih živil za stavbišča, ki so bila oddaljena od mest. Večših se je našel tudi kak kuhar ali intendant, ki je hotel obogateti na račun hrane za delavstvo. Jedilni list je bil enoličen, mnogokrat je površnost kuhinjskega osebja pokvarila še ono, kar je bilo dobro.

Vse te napake so se pojavljale večinoma na vseh večjih stavbiščih. Bile so grobe organizacijske, k temu so se pridružile še drobne napake, take, ki so imele

vzrok v značilnosti pokrajine, stavbišča in ljudi. Poněkod ni bilo pitne vode, nepeljati so jo morali na kilometre daleč, preden jo je bilo dovolj za kuhinjo. Druge je bila nacionalna sestava delavstva tako različna, da se nikakor niso mogli zediniti za jedilni list: Medjimurci ne marajo polente, očim Primorci ne morejo biti brez nje in podobno. Večših se je pritoževalo kuhinjsko osebje, ker so zahtevali tisti, ki so začeli z delom ob 5. uri zjutraj, zajtrk že pred 5. uro.

Na cestnih stavbiščih, ki so zelo raztegnjena, je bilo pereče vprašanje, ali naj razvažajo hrano iz ena kuhinje na stavbišče ali naj ustanove več kuhinjskih podružnic.

Vse te napake, splošne in take, ki so bile za vsako stavbišče posebne, so začeli odpravljati sistematično, takoj ko so se pokazale. Pri tem gre največja zasluga povezavi in sodelovanju podjetij ter sindikatov. Ti so se po večini brigali za dobre organizacijske stike z ljudskimi odbori, Naprozo in Namo. Danes imamo kuhinje, ki s svojo tečno, zadostno in raznovrstno hrano prekosljo marsikatero menzo v Ljubljani.

Sindikalne podružnice imajo v splošnem velike zasluge pri ureditvi taborišč na posameznih stavbiščih. Danes vodijo in nadzorujejo življenje v teh taboriščih. Prirejajo kulturne prireditve, kjer nastopajo delavci sami, ali pa povabijo skupine od drugod. Delavcem so na razpolgo časopisi, ponekod so uredili celo igrisca za nogomet, balicnanje in podobno. Posebni sindikalni odbori nadzorujejo poslovanje kuhinje in sodelujejo pri sestavi jedilnega lista. Delavcem, ki so iz drugih krajev, posreduje sindikat hitro nabavo obleke, perila in čevljev preko ljudskih odborov.

Jasno je, da organizacija teh taborišč še ni tako popolna, da je ne bi bilo treba izpopolnjevati. Vsako taborišče je imelo svoj razvoj, ki gre dalje in bo napredovalo v prihodnjih letih. Nimamo povsod umivelnic in prh, kakor jih ima taborišča na cesti Ljubljana-Vrhnika, na vsakem jedilnem listu ni vsak dan solate, kakor jo ima kuhinja pri Litostroju, ta spet nima jedilnice kakor jo ima taborišče pri Hidrocentraju v Mostah itd.

Uspehi, ki smo jih dosegli prav v preskrbi našega delovnega človeka, so ogromni. Toda to še ni vse. Marsikje sindikalne podružnice še niso začele s svojim delom, kaj šele, da bi ga stalno izpopolnjevale. Samo z vztrajnim in vestnim sodelovanjem sindikalnih organizacij se bodo izboljševali življenjski pogoji delavcev, ki so zapustili svoje domove, da obnavljajo in gradijo tam, kjer je potreba največja.

Pri nas cene padajo

... Naj v naslednjem navedemo samo kot primer povprečne procente znižanja cen v nekaterih panogah industrije od 1. januarja 1946 do 15. junija 1946, s čimer hočemo samo dokazati jasno vidno tendenco padanja cen, kajti s samo višino padca še ne smemo biti zadovoljni in jo bomo morali s sistematičnim delom še povečati.

V tekstilni industriji smo od 1. I. 1946 do 15. VI. 1946 znižali cene bombažnih tkanin za 5%, pletenin za 10%, volnenih tkanin za 5% in konfekcije za 5%. Pri novoposlanih kalkulacijah pa je predviden približen procent znižanja od 5—10% pri bombažu in 18% pri volni.

V čevljarstvu industriji so v istem razdobju padle cene za 14%, z uvajanjem delovnih norm je v najkrajšem času pričakovati znižanje cen za 10—15%. Pričakujemo tudi 10% znižanje cene usnja, kar bo imelo za posledico še nadaljnje 5—7% znižanje cen za obutev.

Lesno predelovalna industrija je znižala cene kuhinj, spalnic, pisarniškega pohištva in sodov za 20,5%, v taninski industriji pa za 19%. S serijsko masovno uvedbo izdelave se bodo cene še znižale.

V kovinski industriji so od začetka leta 1946 do 15. 6. 1946 znižali cene poljedelskega orodja za 15%, cene vlečene medenine in medeninašnih izdelkov za 10% in cene komerčne litine za 25%. V industriji gradbenega materiala je v zadnjem pol letu padla cena keramičnih izdelkov za 12%, strešne lepenske za 13% in cementa za 17%.

Živilska industrija zaznamuje padec cen za ca. 5%.

Iz množice artiklov kemične industrije naj navedemo le nekaj važnejših proiz-

vodov. Od začetka leta 1946 do srede junija 1946 je padla cena modre galice za 31%, žveplene kisline za 21%, litokona za 25%, minija za 48%, karbida za 14%, kislika za 50%, pralnega mila za 9%, pralnega praška za 23%, kreme za čevlje za 18%, zobne kreme za 38%, sredstev za tekstilno in kožarsko industrijo za ca. 25%, cestnega katrana za 30% in cena karbolineja za 35%.

Naši napori na polju cen nam torej, kakor zgovorno dokazujejo zgornje številke, prinašajo vidne in tako konkretno rezultate, da mora pred njimi utihiniti še tako zagrižen reaktor, ki mu danes ne bo več uspelo prepričati ljudstva, da bojo n. pr. cene naraščale, ko pa ljudstvo samo vidi, da cene padajo in da s tem narašča realna moč njegove mezd, oziroma njegove mesečne plače ter s tem njegovo blagostanje...

Iz brošure: Poročilo o delu ministrstva za industrijo in rudarstvo LRS 1946.

Prvi rezultati novoustanovljenega šahovskega društva.

Na okrajnem festivalu se je prvič odigrala šahovska simultanka, ki jo je igral: tov. Sproč z najboljšimi sedmimi igralci novoustanovljenega šahovskega društva.

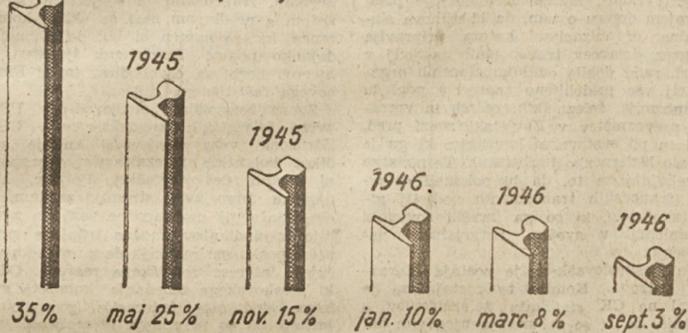
Radovedni gledalci so se za potek igre živo zanimali, posebno naši mladinci. Ze po 23. potezi je tovariš Sproč matiral prvega nasprotnika, po treh urah živahne borbe pa je dobil 4 igre, ena je ostala neodločena, 2 pa je izgubil.

Sedaj ima društvo v načrtu izvedbo šahovskega turnirja, katerega se bo udeležilo 15 do 20 igralcev. S tem prvim korakom pa smo vzbudili veliko zanimanje za šah, posebno pri naši mladini.

KMS - Grosuplje.

ŽELEZNINA

Zmanjšanje dobička v 1 letu

Skrb za delavstvo — naloga ministrstva za delo

Vprašanje dela in zaštite delavca je do bilo v naši ljudski državi poseben pomen in se je zanj ustanovilo tudi posebno področje državne uprave — ministrstvo za delo, ki urejuje delovne odnose in pogoje dela ter skrbi, da se mobilizirajo vse delovne sile za hiter in kvaliteten dvig produkcije. Na tem področju je MD, ki dela v zvezi z Federalnim odborom ESZDNJ za Slovenijo glavna opora vsemu gospodarstvu.

Organizacijski oddelek pri MD je posvetil vso pozornost nalogam, ki so bile naložene organom delavskega razreda. Ko je bil izdan zakon o delavskih zaupnikih, je MD izdalo »Poslovnike«, ki pojasnjuje poslovnanje delavskih zaupnikov, ki zdaj dejansko svobodno opravljajo svoje naloge — skrbje za dvig proizvodnje, izboljšavo dela, pravilno razmestitev delovne sile, varnostne naprave itd. Z uredbo so urejene plače in delovni čas hišnih pomočnic, hišnikov in poljskih delavcev, ki so bili v stari Jugoslaviji najbolj izkoriščani. MD je prav tako sodelovalo pri oblikovanju zakonca o stanovenjskih in poslovnih prostorih, ter se trudi, da zgradi v industrijskih krajih zdrava in higienska delavska stanovanja.

Na okrožjih in okrajih je MD postavilo referente za delovne odnose. To je nova pridobitev delavstva, ki bo pripomogla k nadaljnjemu izboljšanju delovnih odnosov in delovnih pogojev.

MD tudi budno zasleduje razvoj akordnega dela, ki je predpogoj za dvig proizvodnje, najpravičnejši način za plačevanje in najboljše vzpodbuda za tekmovalanje.

Iz delokroga Ministrstva za socialno politiko je MD prevzelo tudi socialno zavarovanje, ki je bilo 26. jun. 1946, z zakonom podzavljeno, s čimer je država do popolnosti zaščitila vse interese delovnega ljudstva. Se pred podzavljemem pa so Zvezna vlada in MD FLRJ izdali več odredb glede vprašanja minimalnih rent, zaposlitve rentnikov in Upokojenec, pokojnin onemoglim delavcem, ki niso bili zavarovani, pokojninskih akontacij družinam pogrešanih ter glede vprašanja pravic delavcev do bolniških dopustov in inozemskih rent.

Ce proizvodnja ne more razpolagati s pravilno in primerno delovno silo, se vsi napori v industriji končajo z neuspehom. Le z načrtnim razporejenjem delovne sile ter s pravičnim usmerjanjem mladih kadrov v prave poklice, se lahko izognemo tej nevar-

nosti. Temelj taki pravilni razporeditvi pa je točen pregled nad zaposlenimi in nezaposlenimi delavci. Tač razvid kadrov vodi Zvezna načrtna komisija. Pri svojem delu se opira na delavske knjižice ter enotne kartotečne in osebne liste, ki jih vodi MD, ki je v tehničnih stikih z Federalnim odborom ESZDNJ za Slovenijo, katero je prevzelo središevanje dela od nekdanje borze dela. Načrtnost na tem polju omogoča tudi pravilno usmerjanje mladine v različne poklice. MD tudi zasleduje, kako se izvaja zakon o vajencih, ter pomaga z različnimi predaji. Tako so vajenci po zaslugi ministrstva oproščeni vseh taks pri polaganju izpitov za kvalificirane delavce, izvršena je reorganizacija strokovnega šolstva in ustanovljen »Vajeniški svet«, kot posvetovalni organ za pravilno vzgojo kadrov. Zdad ne bo mladina pri izbiri poklica za samostojno življenje več prepuščena naključju, kot je bila v stari Jugoslaviji.

Mnogo posla je imelo ministrstvo s statistiko dela, ki obsega evidenco norm, delovni učinek, delovne odnose, poklicna obolenja, obratne nezgode, standard delovne sile in dr. Ce pogledamo to statistiko, vidimo, da se zavarovalna mezza neprenehoma zvišuje, a stroški prehrane stalno padajo, kar dokazuje porast vrednosti dinarja.

Ker je bila v stari Jugoslaviji inspekcija dela le organ v rokah kapitalistov, so ostale lovarne večinoma neurejene in nehygienične. Sedanja inspekcija dela, ki resnično skrbi za dobiti delavstva, mora vse te napake odpraviti. Tu imajo največješjo nalogo delavski zaupniki, ki prenašajo navodila med delavstvo, urejajo nedostatke in vzdržujejo ozke stike z referenti inspekcije dela pri okrajnih LO, ki so imeli v avgustu učni tečaj. Sedaj organizira inspekcija dela tudi delovne zaščitne aktivne, ki ji bodo pomagali pri izvrševanju njenih nalog.

Glede vprašanja naših izseljencev je pri MD ustanovljen izseljenjski uređ, ki ga sestavljajo člani množičnih organizacij in gospodarskih ustanov. Svet se bavi z repatriacijo in zaposlitvijo povratnikov.

Iz vsega zgoraj opisanega je razvidno, da so naloge MD izredno važne, tehte in odgovorne. Rešilo jih bo v zvezi z našimi delovnimi množicami, kajti MD je kot organ ljudske oblasti v prvi vrsti izrazila ustanova delovnih množic in za delavski razred dragocena pridobitev narodno-osvobodilne borbe

Pri teh volitvah slavi slovenski narod dvojno zmago: Slavi zmago dokončnega nacionalnega osvobođenja večine slovenskega naroda, a slavi tudi veliko zmago delovnega ljudstva nad izkoriščevalci in tlačitelji, zmago nad vsemi tistimi, ki so hoteli živeti in ki so živeli od dela in trpljenja drugih ljudi.

Eduard Kardelj

„Rad“ je tudi naše glasilo!

Napačno bi bilo, če bi smatrali Delavsko enotnost za glasilo, ki stoji pred Radom, organom Enotnih sindikatov delavcev in nameščenec Jugoslavije. Delavska enotnost je glasilo sindikatov Slovenije in vrši svojo nalogo le v okviru naše republike, v okviru sindikalnega gibanja Slovenije, medtem ko so naloge Rada seveda mnogo širše. Zaradi premajhnega upoštevanja volilne vloge Rada v zvezmernem merilu sindikalnega gibanja, smo doslej tudi v Sloveniji v tem pogledu storili marsikatero napako. Treba je takoj povedati, da je Rad, kljub temu, da ni tiskan v slovenski, vendar se je treba vsebinski tudi za sindikalno gibanje Slovenije. Obstaja sicer razlika med nami in južnimi tovariši, kjer mora biti list vse bolj razširjen, kar je stvar federalnih odborov v drugih republikah, vendar se je treba zavedati, da je čitanje Rada zelo važno tudi za nas, posebno, to poudarjamo, za funkcionarje.

S tem, da je Rad vodilni organ Glavnega odbora Jugoslavije, je tudi povedano, da so v njem sproti probični najvažnejši članki splošne načelne važnosti. Sele po Radu moramo pravilno črpati in usmerjati svoje delo na vseh področjih, šele po Radu moramo usmerjati tudi svoje pisanje v našem slovenskem sindikalnem glasilu. S tem seveda ne zmanjšamo važnosti Delavske enotnosti, recimo hočemo le to, da so naloge našega glasila okvirjene v delokrogu Federalnega odbora sindikatov Slovenije, ki stoji pod neposrednim vodstvom Glavnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije.

Iz tehničnih in tudi drugih razlogov je razumljivo, da Delavska enotnost ne more sproti ponatisniti vseh važnih člankov, ki jih probično Rad. Ugotoviti sicer moramo, da prinaša najvažnejše, vendar je osiala vsebina Rada, ki ni ponatisnjena, še vedno toliko važna, da bi se morali z njo seznaniti predvsem sindikalni funkcionarji. Pri tem seveda niso niti najmanj izvzete podružnice, oziroma podružnični odbori.

Ne moremo trditi, da je Delavska enotnost na splošno slabo razširjena, saj je skoraj vsak tretji član njen naročnik. Opaziti pa smo mogli, da jo celo funkcionarji vse premo upošteva. Mnogo je primerov, ko jo podružnični odbori nimajo shranjene, še manj, da bi poznali vsaj važnejše vsebino. Če sedaj pripravljamo funkcionarjem, odnosno vsem sindikalnim odborom, da si naročijo Rad, se zavedamo, da ponekod ne bo potrebnega razumevanja za to priporočilo. To seveda ne bo izviralo iz prave zavesti, temveč iz pomanjkanja potrebe po stalnem zasledovanju člankov v sindikalnem glasilu Rad. Da to slednje odvrnemo in pripravimo funkcionarje ter odbore do tega, da si naročijo Rad in da uravnavajo svoje delovanje po njegovih navodilih, želimo prikazati nekaj primerov, ki nam dovolj zgovorno pričajo o važnosti in potrebi po naročbi omenjenega glasila.

V oktobru letošnjega leta je Zvezna Uredba na predlog Ministrstva dela izdala Uredbo o odpovedi delavcev in nameščenec. To uredba je prinesla Delavska enotnost v št. 41 na 5. strani, Rad pa je v svoji št. 83 z dne 16. oktobra 1946 prinesel članek k tej uredbi. Kdor je prečital uredbu, ta ve, da je razlika v odpovedi med delavci in nameščenici. Slednjim je po tej uredbi priznana tudi odpravnina. Zgodilo se bo, da bo ta ali oni podvomil nad pravičnostjo te uredbe, za odgovor nam služi članek v Radu, ki v celoti prikazuje ter objasnjuje razliko, pomen in tudi vrednost dela nameščenec in podobno. Iz tega primera vidimo, da nam Rad nudi pojasnila in to ne samo k uredbam in zakonem, ki so izšli, temveč o njih mnogokrat razpravlja še preden izidejo.

Razumljivo, da obravnava Rad tudi vsa najvažnejša organizacijska vprašanja bodisi na podlagi ugotovitev, napak in tudi uspešnega dela. Mnogo imamo primerov, ko na uvodnem mestu prikazuje n. pr. nepopolnost novembraškega tekmovalca (št. 79 z dne 2. oktobra 1946), glede nagrajevanja iznajditeljem in ostalim vzglednim delavcem (št. 83 z dne 16. oktobra 1946). Razumljivo, da posveča pažnjo tudi ideološki izgradnji naših sindikatov (uvodnik v št. 87 z dne 27. septembra 1946), da opozarja na demokratičnost naše organizacije, pravilnega obnašanja funkcionarjev ter redno poročanje podružničnih odborov celotnemu članstvu o storjenem delu (uvodnik št. 69 z dne 28. avgusta 1946).

Na plenumu Glavnega odbora sindikatov Jugoslavije, ki se bo vršil 16. novembra t. l. v Beogradu, se bo med drugim obravnavalo tudi vprašanje reorganizacije sindikatov. V št. 81 in 82 obravnava Rad to vprašanje

ne samo s tem namenom, da se z organizacijo seznanimo, temveč, da o tem tudi razpravljamo ter morebiti dostavimo k temu vprašanju tudi svoje pripombe, odnosno predloge.

Ce smo bežno pregledali nekaj važnih sestavkov, tedaj moramo že ob tem pregledu priti do prepričanja, da daje Rad:

»sindikalnemu aktivu osnovne smerice, ki ga bodo vodile pri reševanju vsakodnevnih vprašanj«

kakor to pravi okrožnica Glavnega odbora ESZD Jugoslavije glede Rada v št. 83 z dne 16. oktobra t. l. Omenjena okrožnica je izšla ob priliki, ko začelja Rad izhajati trikrat tedensko in to ob ponedeljkih, sredah in petkih za mesečno naročnino 20 din. Kolikor se tiče nas, smo dolžni v tem pogledu storiti čim več. Nadzor nad razširjenjem Rada naj predvsem vršijo tajništva Zvez ter krajevni medstrokovni sveti. Pri tem delu naj nas vodi geslo:

Vsak funkcionar naj se seznanj z vsebino Rada, vsak sindikalni odbor naj ima naročeno vsaj eno številko, katero naj člani sproti obravnavajo in shranjujejo.

Razumljivo, da pripravljamo tudi vsem ostalim članom, da si list po možnosti naročijo.

Ze omenjeno okrožnico naj po navodilih Glavnega odbora sindikatov Jugoslavije obravnavajo vsi podružnični in ostali odbori na sejah in sestankih in to vse do 29. novembra t. l.

Tudi dopisništvu za Rad je treba posvetiti pažnje. To je važno zaradi tega, da se člani in sindikalni forumi v drugih republikah seznanijo z našim delom, kakor je to obratno koristno tudi za nas. Saj nam n. pr. vsaka številka Rada prinaša mnogo koristnega in zanimivega s področja ostalih predelov Jugoslavije. Posebno zanimivo so opisani primeri uspehov tekmovalca, udarnikov ter delovnih kolektivov. Kar se tiče dopisnikov in dopisovanj, so v močnejših središčih Slovenije že postavljeni dopisniki, to vprašanje pa obravnavajo zadnje številke Rada tudi dovolj konkretno.

S tem sestavkom nismo v celoti prikazali važnosti sindikalnega glasila Glavnega odbora sindikatov Jugoslavije, vendar smo prepričani, da bodo funkcionarji razumeli važnost razširjanja Rada, kar ni le želja uredništva Rada, Glavnega odbora sindikatov Jugoslavije, temveč tudi nujno priporočilo od strani Federalnega odbora sindikatov Slovenije.

Pohod — predvolivna manifestacija fizikulturikov

V soboto se bo nadaljevalo tekmovalne za ZREN in sicer iz prve, obvezne grupe. Tekmovali bodo v vztrajnostni hoji — pohodu. V tej panogi se bo pokazala praktična vrednost fizikulturika, kako bo znal v telovadnici ali pa na športnem polju pridobljene sposobnosti in znanja praktično uporabiti. Prehoditi določeno pot v določenem času, ne da bi dobil ožuljene noge, ni lahka stvar, zato pa zahteva od tekmovalca precej vztrajnosti, močne volje, moči, torej lastnosti, ki jih človek potrebuje pri vsakodnevni delavnosti, pa naj bo to pri poklicnem delu, na športnem polju, pri reševanju vojno praktičnih nalog itd. Seveda pa se ne razvijajo pri tekmovalni za ZREN samo te psiho-fizične lastnosti. Raznovrstnost tekmovalnih panog zahteva od tekmovalca vsestranost. Doseči fizikulturno značko je velika čast. Naši borci so le za največje zasluge dobivali odlikovanja, udarniki jih dobivajo z znojem in žulji, fizikulturiki pa v težkih tekmovaljih. Pohod je ena izmed preizkušenj fizikulturikovih sposobnosti, obenem pa dobra predpriprava za jesenski tek čez drn in strm.

Člani sindikatov — fizikulturiki, udeležite se tega tekmovalca, ki bo obenem predvolivna manifestacija našega novega fizikulturnega pokreta! Norme in navodila zasledujte v dnevnikih časopisih.

TAKO DELAJO V SOVJETSKI ZVEZI

Delavci vsega sveta se obračajo na sovjetske sindikate

Pošiljka je bila skrbno omotana. Naslov na njej je bil napisan s kaligrafičnimi črkami. Glasil se je: »Moskva, Soljanika 12, Centralnemu komiteju sindikata železničarjev SSSR«.

Pošiljka je prišla na naslov, pa čeprav naslov ni bil točen. Prešlo je namreč že mnogo časa, odkar se je sindikat železničarjev preselil v nove prostore v ulico Kazakova 8.

V pošiljki je bila debela knjiga, bogato in krasno vezana. Vsebovala je pozdrave švedskih železničarjev svojim sovjetskimi tovarišem po poklicu. Pod posvetilom je bilo na sto in tisoče podpisov strojevodj, kurjačev, sprevednikov in drugih članov sindikata železničarjev na Švedskem.

V priloženem pismu sindikata švedskih železničarjev je bilo med drugim rečeno, naj se pošiljka in posvetilo tolmači kot izraz simpatije švedskih železničarjev sovjetski državi in ljudstvu in kot izraz globoke želje in interesa, da navežejo s sovjetskimi sindikatom ožje kulturne in v zvezi s tem tudi organizacijske zveze.

Čehi in Fini, Francozi in Angleži, Belgijci in Poljaki, Američani in Bolgarji pošiljajo v CK železničarjev v Moskvo pisma s predlogi, da bi upostavili stalno medsebojno zvezo, izmenno sindikalnega tiska, osebni kontakt med voditelji sindikalnih organizacij.

Sindikati železničarjev Finske je prosil CK sindikata sovjetskih železničarjev, da pošlje svojega predstavnika na jubilejni kongres. Predsednik zveze železniških strojevodj v Ameriki Frazer je sporočil, da je poslal v Sovjetsko zvezo časopis svojega sindikata in je prosil sovjetske tovariše, da bi oni prav tako pošiljali izdaje svojih časopisov v Ameriko, da bi se z njihovim delom spoznali strojevodje ameriških železnic. Madžarska zveza sovjetskih železničarjev se zanima za to, kakšni so predlogi in mere v SSSR za povišanje zasluzka železničarjev.

Generalni sekretar zveze transportnih podjetij Luari, Marsei Demonsi, je pisal v svojem dopisu o tem, da bi njihova sindikalna organizacija, katera pripravila kongres delavcev transportnih podjetij v Luari, rada dobila od kompetentnih organizacij vse pridobljeno znanje v pogledu organizacije, železniških, rečnih in vzprežnih prevoznih sistemov v Sovjetski zvezi pred, med in po svetovnem konfliktu, ki ga je izzvala hitlerovsko barbarstvo. Te podatke potrebujejo za to, da bi pokazali delavcem francoskih transportnih podjetij gigantsko delo, ki so ga izvršili sovjetski železničarji v svojem ustrujalnem navdušenju.

Na Češkoslovaškem je postaja Moravska Ostrova. Komite te postaje se je obrnil na CK sindikata železničarjev s prošnjo, da bi se spoznali z njegovim delom, razložili strukturo o poklicnem,

kulturnem in organizacijskem delu sindikata. »Kaj more nuditi glojbe poznanje življenja sovjetskih železničarjev, če ne neposredna zveza s sindikalno organizacijo, ki je največji člen v verigi sovjetskega transporta. Taka zveza vam da najlepšo predstavlo o dejavnosti našega sindikata.« — je predlagal Čehom predsednik CK sindikata železničarjev centra SSSR Vasilij Karjagin. In mislimo, da bo komitet postaje Moravska Ostrova sprejel njegov predlog.

Sekretar francosko-sovjetskega komiteta pri pariški podzemski železnici se je obrnil na delavce moskovske podzemske železnice s prošnjo, da bi moskovski delavci razložili, kako je izpeljana njihova sindikalna organizacija.

Predsednik sindikata metropolitana Konstantinov je odgovoril, da je v sindikat vključenih več kot 8 tisoč delavcev, ki so v 18 krajevnih komitetih in 316 sindikalnih skupinah. Vsaka skupina šteje 15—36 oseb; velikost skupine zavisi od značaja, izmene, teritorialnega razmeščenja in od stroke članov zveze. Nato je odgovoril še na druga vprašanja, ki so zanimala Parižane.

Tajnik 3. oddelka narodne zveze železničarjev v Angliji v Gulli mister Ralf je pred kratkim telegrafiral v Moskvo, da njihov oddelek, ki zastopa zedinjene železničarje v Gulli, pošilja pozdrave sovjetskimi kolegom in izraža navdušenje nad njihovo borbo proti sovražnikom delavskega razreda vsega sveta. Tajnik manchesterskega oddelka No. 12 mister Grehm je končal svoje pismo z izrazom upanja, da se bo njihovo medsebojno prijateljstvo, skovano v letih vojne, v letih miru še okreplilo.

Res je, da so postale prijateljske vezi v letih miru vse močnejše. Preprosti ljudje vseh dežel Evrope in Amerike želijo enotnost v borbi s fašisti in profašisti vsega sveta. Pred kratkim se je nacionalni kongres belgijskih železničarjev obrnil k angleškim, francoskim in sovjetskim sindikatom s predlogom, naj se sklicе konferenca, katere namen bi bil, da bi nudila dejanko pomoč španskemu ljudstvu v njegovi borbi za osvoboditev izpod Francovega fašističnega režima.

Zveza železniških strojevodj v USA, zveza železniških konduktorjev v USA, Združena zveza strojevodj Anglije, sindikat bolgarskih železničarjev, transportni delavci Češkoslovaške, Poljske, Madžarske, Jugoslavije stremijo za tem, da okrepijo svoje mednarodne vezi, da zgradijo iz sindikatov močne trdnjave proti vsem poskusom reakcije, da z uspehom varujejo interese delavskega razreda. Odiško moskovskega zasedanja komiteta svetovne sindikalne federacije govornijo in kažejo, da so ta upanja utemeljena.

B. Novičič

Pogled po domovni

ENODNEVNO PREDVOLIVNO TEKMOVANJE RUDARJEV. V počastitev zgodovinskega dne, ko se bodo vršile prve svobodne volitve v slovenski parlament, so trboveljski rudarji napovedali vsem rudarjem Slovenije enodnevno predvolivno tekmovanje za zvišanje proizvodnje nad normalo.

NA BLOSKI PLANOTI SVETA ELEKTRICNA LUČ. Kljub pomanjkanju orodja, tehničnih strokovnjakov in materiala je slovenska mladina izpolnila obvezo, katero je sprejela na II. plenarnem sestanku LMS. Po bloških vaseh danes že sveti luč, za katero so se prebivalci Bloške planote v stari Jugoslaviji dvajset let zamar borili.

V SAVINJSKI DOLINI OBNAVLJAJO MOSTOVE. V Savinjski dolini gradijo celo vrsto novih mostov, s katerimi se bo cestno omrežje v Sloveniji opet izpopolnilo, ker bodo odpadli številni ožki zasilni mostovi, ki sedaj, posebno na cesti Ljubljana—Celje nekoliko ovirajo promet.

NA PROGI PRESERJE—BOROVNICA JE DOKONČAN 80 m DOLG PREDOR. Visok je 8 m, ker je prirejen za bodočo elektrifikacijo te železnice, širina pa bo zadostovala za dvojni presek. Predor je po profilu največji v Jugoslaviji.

RUDARSKA IN KOVinarska SOLA V ZAGORJU. Sola, ki vzgaja mladi rudarski kader, bo odpravila napačno mnenje, da rudar ne potrebuje strokovne predizobrazbe. V soli se bodo učenci seznanili s temelji tehnike, z zgodovino soli, s potrebami in s strojno izobrazbo.

TOVARNA SVINČENIKOV V ZAGREBU ZOPET OBRATUJE. Pred kratkim je bila obnovljena tovarna svinčnikov v Kocih in Nore v Zagrebu. Obnova tovarne je zahtevala od delavcev in nameščenec velike vztrajnosti, kajti ob osvojitvi je ostalo od tovarne samo še nekaj zidov, razen pa so bili tudi vsi stroji.

V SUŠAKEM PROMETU SO SPUSTILI V MORJE OBNOVLJENO LADJO. Ladja, hrvaška, ki je bila v času vojne v lošinjskem pristanišču bombardirana in do 80% poškodovana, je sedaj spet usposobljena za plovo.

DALMATINSKA PRISTANIŠKA SE OBNAVLJAJO. Pomorsko-gradbena sekcija v šibeniku obnavlja pristaniška objekta za plovo v Zadru ter ostalih pristanišč severne Dalmacije.

MOSTOVI MED SUŠAKOM IN REKO IZROENI. PROMETU. Pred kratkim sta bila izročena prometu dva mostova, ki vežeta Sušak in Reko. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki oblasti in vojske poleg 60.000 prebivalcev Sušaka, Reke ter okolice.

BELOVNI KOLEKTIV RAKOVICA JE IZDELAL PRVI AVTOMOBIL V DRŽAVI. Lanskega leta se je delovni kolektiv Rakovica obvezal, da bo do druge obletnice osvoboditve Beograda izdelal prvi avtomobil. Obveza je bila čestno izvršena. Ta uspeh pomeni postavitev temelja naše avtomobilske industrije, ki bo začela sedaj izdelovati avtomobile.

NABOJILSA VOJVANSKA STROJNO-TRAKTORSKA POSTAJA. Okrožna strojno-traktorska postaja v Somboru je dosegla v pretekli četrti kampañji zelo dobre uspehe. Po zaslugi dobri organiziranega dela in pozitivnih brigad je s 365 traktorji obdelala 90.365 orahov zemlje v obsegu delovnih urah. 36. traktorska brigada te postaje je prejela za najboljšo zastavo Vojvodine.

V PREGOVORNIKI RITANJ SO BILA IZVRŠENA OBNOVLJENA DELA. Za rudnik spada med največje premogovnike v Srbiji. Med vojno so bile vse naprave uničene, tako da okupator ni mislil na obnovo proizvodnje. Navzile temu so takoj po osvoboditvi pričeli z delom v rudniku. Letos so že obnovili največje rudniške zgradbe in stanovanjska poslopja.

USTANOVITEV MEDICINSKE FAKULTETE V SARAJEVU. Fakulteta za raziskovanje, zdravljenje in pobiranje raznih bolezni, ki se pojavljajo na ozemlju ER Bosne in Hercegovine. Za ustanovitev in oskrbo fakultete so nudile veliko podporo medicinske fakultete v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

OBNOVLJENA DELA NA PROGI FOCA—BROD. Zaradi izražanih želja se tega predela je bilo nujno potrebno začeti z obnovitvenimi deli te proge, ki je sedaj že v gradnji in preostaja samo še postavitev 17 večjih in manjših mostov.

NA CETINJU GRADE POMOŽNI VODOVOD. Vlada ER črne gore je odobrila kredit 1.500.000 dinarjev za gradnjo pomožnega vodovoda v Cetinju, ki bo dolga 5 km. Veliki rezervoar bo lahko sprejel okoli 200.000 litrov vode.

NOVA TISKARNA V SKOPLJU. V začetku septembra so pričeli graditi poslopje za novo tiskarno v Skoplju, ki bo končana do konca letošnjega leta. Nova tiskarna bo doprinesla k okrepljeni kulturno-prosvetnega dela v ER Makedoniji.

V SKOPLJU JE USTANOVLJENA UNIVERZA. Za tekoče leto se predvideva otvoritev dveh fakultet na novi univerzi: historijsko-filozofske ter prirodno-matematične. Otvoritvi prve makedonske univerze predstavlja važen datum v zgodovini makedonskega naroda.

BEGRADU BO USTANOVLJENA MODERNA PEKARNA. Izvršni ljudski odbor Beograda je odobril 50.000.000 dinarjev kredita za gradnjo nove moderne pekarnice. Mestno podjetje »Gradnja« mora proučiti najbolj ekonomične pogonske sile in ugotoviti, ali bo pekarna delala s paro, električno energijo ali z lignitom.

CESTARJI GRADE MOST PRI LITVI. V bližini železniške postaje Uprava za Upravo je začela pričeti z gradnjo porišnega mostu. Građa ga okoliški cestarji sami. Most bo 90 m dolg in na sredini 15 m visok. Cestarji prispevajo poleg svojega vnetega in vztrajnega dela še po 50% od nadurnega dela za obnovo mostu.

REGULACIJA REKE RALJE. Okrožni odbor ljudske mladine se je imenu mladine beogradskega okrožja obvezal, da bo izvršila regradnjo reke Ralje. S tem bo zavarovano pred stalnimi poplavam 3000 ha plodne zemlje.

POSPEŠENA OBNOVA SOL V ZENSKEM OKRAJU. Kotarski narodni odbor je s pomočjo ljudstva pospešil obnovitvena dela pri solskih zgradbah. V to svrhu je bil odobren kredit 515.000 dinarjev.

MOST PREKO DRAVE PRI OSJEKU. Most, ki je bil med vojno porušen, je zdaj obnoven. 18. t. m. je preko mostu že zapeljal prvi vlak.

Izplačanih komaj 10%, vseh nadur. V novi Jugoslaviji se kljub ogromnim potrebam produkcije spojuje po zakonu določen delovni čas, dočim delavski razred, v zavesti, da je gospodar svoje države, s prostovoljnim delom obnavlja svojo državo.

Letni dopusti. V predpripravljeni Jugoslaviji delavec o nečem takim ni smel niti sanjati. V bivši Jugoslaviji so uživale dopust množice brezposelnih in pa borci za delavske pravice v zaporih, glavnjača, taboriščih... Po dolgih borbah so delavci v nekaterih strokah dosegli pravico do letnega dopusta: grafičarji 14 dni po desetih letih neprekinjenega dela, delavci KID-e dni po 25 letih neprekinjenega dela. V Titovi Jugoslaviji je ljudska oblast že v prvem letu nudila delavcem možnost plačanega letnega dopusta, kljub velikim potrebam produkcije. Da so delavci mogli že v prvem letu svoje države uživati to pravico, ki jim jo daje ustava, je zasluga njihovega velikega elana, ki so ga vložili v delo. V prvi vrsti so bili deležni teh ugodnosti udarniki, t. j. tisti, ki so dali tudi največ napora za dvig našega gospodarstva. Ljudska oblast in sindikalna organizacija sta poskrbeli za odmor in odih delavcev v domovih, letoviščih, v najlepših predelih naše domovine, kamor je ime: nekdanji dostop samo bogataš. Pravico do plačanega letnega dopusta 14—30 dni ima vsak delavec, tudi vajenec, po enajstih mesecih nepretrganega zaposlitve. Plačani letni dopusti delavcem so dokaz uspehov naše gospodarske obnove in ljudskosti naše oblasti.

Nadzor delovnih pogojev. Izkoriščevalska oblast stare Jugoslavije je postavila razne ustanove, ki naj bi služile koristim delavcev. Ustanovila je Delavsko zbornico, ki je bila v rokah delavske gospode, ki je služila buržoaziji s tem, da je cepila enotnost delavskega razreda in ga odvržala od borbenega hotenja. (Delavci)

Prizor iz filma »Poslednji tabor«, ki naj si ga člani sindikata ogledajo

Drago Košmrlj

NOVA JUGOSLAVIJA

V novi Jugoslaviji je delo osvobodeno izkoriščanja in gre ves njegov dobiček v korist skupnosti. Tega se zaveda vsak dan večje število delavcev, ki v silovitem, doslej neslučenem delovnem poletu, v medsebojnem tekmovalnem dajejo naši deželi vsak dan več izdelkov.

Vsiki zavesti delavcev in njihovemu ustvarjalnemu poletu se moramo zahvaliti za vse uspehe v naši obnovi. Samo spoznanje, da delajo zase, za svojo korist, je vodilo delavce, ko so ob koncu vojne pristopili pod težkimi delovnimi pogoji k obnovi naših porušenih rudnikov in tovarn, k hitri vzpostavitvi našega prometa. Zavest, da dela za svojo lastno korist, je vodila delavski razred do velikih uspehov v prvem letu naše obnove, ko so vse naše industrijske panoge ne samo dvignile proizvodnjo na predvojno višino, temveč jo tudi prekoračile.

Podatki tekmovalca v vseh naših podjetjih kažejo velike napore, ki jih je vložilo delavstvo, da je doseglo tako vidne uspehe. Tako so trboveljski rudarji v tisti panogi industrije, ki daje kruh vsem ostalim panogam, s svojimi delovnimi napori dosegli, da je produkcija premoga, ki je znala po osvoboditvi le 18% predvojne produkcije, v maju letos presegla predvojno za 16%. Od maja 1945 do letošnjega avgusta se je dvignila proizvodnja premoga za 542,47%, produktivnost sama pa za 153,82%. Istočasno so se znižali produktivni stroški za 13,42%. S prostovoljnim delom so trboveljski rudarji darovali za obnovo in socialno pomoč 2.786.000 dinarjev.

Prav tako kaže velike uspehe naše najvažnejše industrijsko podjetje, Jeseniške tovarne, ki so v tekmovalcu do sedaj zvišale produkcijo za 33,86%, zboljšale kvalitete produktov za 11,78%, zmanjšale od-

padke za 4,20%, priledele električne energije za 43,43%, premoga za 14,65%, surovega železa za 25,05%, olja za 32,50% in znižale proizvajalne stroške za 6,31%.

Delavci mariborskih žel. delavnic so do sedaj s prostovoljnim delom dali za državo 324.300 delovnih ur v vrednosti 4.664.500 dinarjev, oddelek lokomotiv, potniških in tovarnih vozov je prekoračil v osmih mesecih program za 13,65%.

Tekstilci so v šestih mesecih dvignili produkcijo v predilnicah za 42%, produktivnost pa za 18%. Produkcija tkanin se je zvišala za 28%, sukanca za 92%, pletenin za 56%. Produktivni stroški so se znižali za 20%, a norme prekoračile za 8%. Za prostovoljno delo za obnovo in v korist socialne pomoči so dali tekstilni delavci 307.000 delovnih ur v vrednosti 3.462.739 dinarjev.

V kemični industriji se je v času tekmovalca dvignila produkcija za 34,91%, kemične tovarne so prekoračile proizvajalni načrt za 23,39%, proizvajalni stroški so se znižali za 14,26%, štednja materiala je porasla za 6%, norme so bile prekoračene za 7,30%.

Ti podatki o uspehih naše industrije zgovorno kažejo, da delavstvo osvaja nov odnos do dela. V težnji, da da državi in s tem vsemu ljudstvu čim več izdelkov, v iskanju novih boljših metod dela se porajajo novi tip delavca — udarnik, ki je možen samo v pogojih ljudskih oblasti, ko gre dobiček dela v korist skupnosti. Delavski razred Slovenije je dal v prvem letu svobodne države 642 udarnikov, kjer so na prvem mestu zastopani kovinarji (281), rudarji (125), tekstilci (95). Da bi povečali produkcijo, težijo delavci za izboljšanjem dela. Tako so delavci in nameščenici jeseniške tovarne od osvoboditve do 1. septembra 1946 poslali upravi podjetja 198 predlogov za izboljšanje dela, od katerih je 129 že

izvedenih. Te izboljšave so omogočile prihranek na času in materialu, olajšanje dela in tudi osamosvojitve od iznajemstva. Ta izboljšanja so prihranila državi od osvoboditve do sedaj nad 1.200.000 dinarjev.

ENOTNOST OF — baza vseh uspehov

Sistem naštevinih strank v stanju Jugoslaviji je bil tisti instrument, s katerim je stara izkoriščevalska klika držala ljudstvo Jugoslavije v svoji oblasti. Vse stranke, s katerimi koli programom, so služile le vladajočemu razredu. Dočim so te stranke spodaj v množicah vodile ostro borbo drug proti drugi, so bile v vrhovih tesno povezane in podrejene vladajoči kliki. Ta povezanost se je popolnoma razkrila za časa narodno osvobodilne borbe, ko so se predstavniki vseh protijudskih sil znešli in skupnem sodelovanju z okupatorjem. V borbi za svojo svobodo pa so najsišnje ljudske množice našle skupno pot. Osvobodilna fronta je postala tako izraz skupnih težnj vseh slovenskega ljudstva in vodnica vsa ljudstva v borbi proti okupatorju. Pot do zmag je vodila samo preko osvobodilne fronte. Enotnost slovenskega ljudstva v osvobodilni fronti po osvoboditvi pa je potrjena v družbeni stvarnosti naše dežele, ki je bivša vladajoča plast izgubila oblast in ji je nova ljudska oblast spodobila materialne temelje s tem, da je razlastila. Za to je vsak poskus razbijanja enotnosti delovnega ljudstva poskus bivših oblastnikov, da se ponovno dokopljejo do oblasti.

Brez enotne, močne OF ni mogoča izgradnja naše ljudske države, ni mogoča obnova in ni mogoče izboljšanje življenja delovnega ljudstva.

Samo preko OF vodi pot v boljše, lepše življenje vsega delovnega ljudstva.

Borba slovenskega naroda ni bila mogoča brez tesne — usodne povezanosti z borbo vseh narodov Jugoslavije. Zato se je osvobodilna fronta že od vsega začetka vključila v celotno narodno osvobodilno gibanje vsega jugoslovanskega ljudstva. Sa-

mo skupna borba vseh narodov Jugoslavije je prinesla svobodo vsem narodom in tudi slovenskemu. V okviru nove federativne Jugoslavije, bratstvi skupnostni enakopravnih narodov je mogel slovenski narod zgraditi svojo državnost, ki bo dobila svojo dokončno dograditev v ljudski skupnosti, katero bo slovensko ljudstvo volilo 27. oktobra.

Ce je bila enotnost in skupna borba vseh jugoslovanskih narodov dovolj zmagaj, je danes v spremenjenih družbenih odnosih, ko je ljudstvo vse Jugoslavije zrušilo vladajočo plast izkoriščevalcev, podana tudi sociološka baza za enotnost vseh jugoslovanskih narodov. Vsak poskus razbijanja enotnosti ima svoj izvor v ostankih starega izkoriščevalskega razreda, ki bi želel ponovno sestati na vrat delovnega ljudstva Jugoslavije. Brez skupnega napora vsega ljudstva Jugoslavije v enotni ljudski fronti ni mogoča izgradnja naše ljudske države na novih gospodarskih temeljih, ni mogoča obnova in ustvaritev boljšega, lepšega življenja vsega ljudstva Jugoslavije in vsakega naroda posebej.

Delavski razred Jugoslavije stoji danes skupno z vsem delovnim ljudst

Stanovanjske zadruge in sindikati

Najožje sodelovanje med sindikati in zadrugami je nujno potrebno. Drugače tudi ne more biti. Kakor je sindikat ena izmed množičnih organizacij OF, tako je nova, ljudska zadruga tudi samo ena izmed oblik gospodarskega in političnega izživljanja v okviru OF. Po splošnem zakonu o zadrugah se ustanovlja zadruga zato, da pomaga državi pri dvigovanju blaginje delovnega ljudstva in zato, da vključijo v gospodarski načrt tudi tisto pestro drobno gospodarstvo, ki ga državni sektor ne bi mogel uspešno zajeti. Sindikalna organizacija ima v svoji ljudski državi prav tako nalogo, da pomaga pri dvigovanju splošne ljudske blaginje s tem, da stopnjuje med svojimi člani sterilnost in veselje do dela. Obe organizaciji sta v novi državi bistveno spremenili svoj značaj. Obe sta vključeni v splošno ljudsko voljo zboljšati čimprej življenjske pogoje širokih ljudskih množic, obe sta se strinili z ljudsko državo v eno samo mogočno silo.

Taka povezanost in vzajemna pomoč mora priti do izraza na terenu pri vseh vrstah zadrug. Povsod mora biti vedno tesno sodelovanje med zadrugo in sindikatom. Čeprav posebej pa se mora čutili ta povezava pri naši najnovejši vrsti zadrug, pri stanovanjski zadrugi.

Dokazujejo pomen in važnost stanovanjske zadruge danes gotovo ni potrebno. Stanovanjska kriza, ki gospodari po vseh naših mestih in ki jo trdo občutita delavec in namestnik, preprečevalno govori o potrebi novih, zdravih stanovanj. Da pa bomo mogli odstraniti to stanovanjsko bedo, edinole s skupnimi napori, v močni povezanosti z zadrugi, tudi državi.

Ker se bodo stanovanjske zadruge ustanovljale le v mestih, industrijskih središčih in rudarskih bazenih in ker so namenjene v prvi vrsti članom sindikatov, je sindikalna organizacija prvenstveno zainteresirana na teh zadrugah. To upoštevajo tudi vsa pravila za stanovanjske zadruge, ki določajo, da imajo prvenstvo za sprejem v članstvo delavci in namestniki ter da sklepajo o njihovem sprejemu že upravni odbor, dočim sprejema druge fizične osebe zbor zadrževalnikov. Pravila določajo dalje, da morejo postati člani zadruge med drugim tudi sindikalne organizacije, katere sprejema tudi upravni odbor. Sindikalne organizacije naj bi se včlanile v stanovanjsko zadrugo zaradi tega, da bi se omogočila čim hitrejša, čim obsežnejša in čim cenejša gradnja stanovanjskih zgradb.

Stanovanjska zadruga ima torej prav poseben značaj. To je tipično delavsko-namestniška zadruga, ki se ustanovlja zaradi delavca in namestnika in jim preskrbi ceno in zdrava stanovanja, tako da aktivizira materialna sredstva in delovno silo posameznega člana in celotnih sindikalnih organizacij.

Lastniški odnos in stanovanjske družine

Vsak član stanovanjske zadruge si bo lahko izbral eno izmed treh oblik lastniških odnosov, ki jih predvidevajo pravila. Lahko bo imel stanovanje v zadrugnem domu, katerega lastnik bo stanovanjska zadruga, lahko bo postal lastnik stanovanja v stanovanjskem bloku, lahko se bo pa odločil tudi za enodružinsko stanovanjsko hišo. Člani, ki se bodo odločili za zadrugni dom, bodo tvorili posebno skupino, oziroma stanovanjsko družino. Tisti, ki se bodo odločili za stanovanje v stanovanjskem bloku, torej tisti, ki bodo postali lastniki posameznega stanovanja, bodo tvorili drugo stanovanjsko družino, tisti pa, ki se bodo odločili za enodružinsko hišo, bodo tvorili zopet svojo stanovanjsko družino. Lahko bo seveda v posamezni zadrugi več istovrstnih stanovanjskih družin. Kolikor stanovanj bo imel namestnik zadrugi dom oz. en stanovanjski blok, ki se bo naenkrat zidal, toliko članov bo imela ta stanovanjska družina. Kolikor takih domov oz. blokov bo, toliko bo tudi stanovanjskih družin, katerih člani bodo hoteli imeti stanovanja v zadrugnem domu oz. bodo hoteli postati lastniki stanovanj. Isto velja za enodružinske hiše.

Višina gradbenega deleža

Stanovanjska zadruga bo dobila za gradnjo stanovanjskih zgradb 3% kredit na 30 let pri Drž. investicijski banki. Ta kredit bo omogočal takojšnjo gradnjo. Posamezni člani bodo pa odplačevali pravico do stanovanja ali svoje stanovanje ali enodružinsko hišo s tkzv. gradbenim deležem. Ta gradbeni

delež bo seveda različen za člane tistih stanovanjskih družin, ki bodo zidale enodružinske hiše in za člane, ki se bodo odločili za zadrugni dom oz. za lastnino na posameznem stanovanju. Gradnja zadrugnih domov s številnimi stanovanji bo vsakega mnogo cenejša kot pa gradnja enodružinskih hišic, ne glede na to, da bo gotovo gradnja zadrugnih domov uživala največjo podporo oblasti, ker je to gotovo naprednejša lastninska oblika.

Gradbeni delež se bo določil na podlagi gradbenega načrta za posamezno stavbo in na osnovi proračuna, ki bo izdelan po tem gradbenem načrtu. Koliko bo znašal gradbeni delež, je težko reči. Odvisen bo ne samo od tega, v kakšno stanovanjsko družino se bo član vključil in od velikosti stanovanja, ki si ga bo član izbral, temveč tudi od dotacij ljudskih odborov, državnih in zadrugnih podjetij ter sindikalnih organizacij. Predvideva se namreč, da bodo postali člani zadrug tudi ljudski odbori ter drž. in zadrugna podjetja. Zlasti ljudski odbori bodo gotovo v okviru svojih proračunov prispevali h gradbenim stroškom v eni ali drugi obliki, bodisi z zemljišči ali z gradbenim materialom ali pa morda tudi z denarjem tako, da bodo prevzeli plačilo obresti za kredit, ki ga bo zadruga najela, itd. Prav gotovo bo tudi industrija prispevala svoj delež.

Plačevanje gradbenega deleža

Prvenstveno bo pa plačevanje gradbenega deleža odvisno od članov sindikatov in sindikalnih organizacij. Tu je nešteto možnosti. Posamezen član bo imel morda parcelo, ki bo padla v gradbeni okoliš, morda gradbeni material itd., vse to se mu bo vštelo v gradbeni delež. Ves poučarek pa leži na delu, na aktivizaciji delovne sile. Tu bo prišla do izraza sindikalna organizacija, ki bo dovolj iznajdljiva, da bo poskela vse mogoče načine, kako zmanjšati gradbeni delež in čim hitreje in čim več članom omogočiti lepa in moderna stanovanja. Posamezne stanovanjske družine bodo organizirale prostovoljno delo za teška dela. Mizarji, ključavnice, instalaterji itd. bodo v sporazumu z upravni podjetja v nadurnem delu v tovarnah izdelovali tehnične predmete in s tem olajšali in pospešili gradnjo, sebi pa zmanjšali plačilo gradbenega deleža.

Stanovanjska družina bo morala imeti poseben tehničen odbor, ki bo pravilno in pošteno ocenil gradbeni material, predvsem pa delo, ki ga bodo člani v tej ali oni obliki vložili v zadrugo. Vsak član bo imel svoj račun, na katerem bo obremenjen za gradbeni delež, v dobro se mu bo vpisal vsak prispevek v materialu ali delu, ki ga bo vložil v zadrugo. Tehnični odbor bo moral tudi pravilno porazdeliti delo, ki ga bodo izvršile sindikalne organizacije skupno, ga oceniti in vpisati posameznim članom v dobro. Prepričani smo lahko, da bo delež, ki ga bo moral član plačati v gotovini, majhen, če bodo znali člani in sindikati smotno in iznajdljivo organizirati prostovoljno delo. Pri tem bodo skušnje pri eni zadrugi obogatile drugo zadrugo.

Preselitev člana stanovanjske zadruge

Pravila jamčijo članu zadruge njegove pravice za primer preselitve. Član, ki se preseli iz okoliša zadruge, se lahko odloči, da ostane še v naprej član zadruge in obdrži svoje pridobitvene pravice ali pa iz nje izstopi in vstopi v novo stanovanjsko zadrugo, če obstoja v kraju, kamor se je član preselil. (V vseh mestih, industrijskih središčih in rudarskih bazenih bodo te zadruge obstojale). Na zahtevo člana se bo preselil njegov že vplačani gradbeni delež na novo zadrugo. Če pa v novem kraju ne bi obstojala stanovanjska zadruga, oziroma če bi hotel član kljub preselitvi obdržati svoje pravice v stari zadrugi, bo prepustil stanovanje za določen ali nedoločen čas zadrugi ali pa kakemu članu zadruge in bo sklenil z zadrugo poseben dogovor zaradi najemnine. Če pa do takega dogovora ne bi prišlo in če se član tudi ne bi sporazumel s kakim drugim članom zadruge glede prepustitve svojega stanovanja in uporabo, ima zadruga pravico z njegovim stanovanjem po preselitvi svobodno razpolagati in mu v tem primeru obstajajo vloženi gradbeni delež po uradni obrestni meri, ki velja za hranilne vloge proti odpovedi. Ob kasnejšem povratku člana pa je zadruga dolžna izro-

glavni delavski zaupnik v tovarni in član KP. Bil je partizan, Lenič Jože, čevljarški pomočnik, delavec pri ščipalnem stroju, se je pričel stroja šele pred kratkim in je že prekoračil norme. Keršič Milka se je izkazala posebno pri kovanju ter pri finem čiščenju. Izredno pridna delavka je tudi Angela Spindler. Zaposlena je pri tanjšanju spodnjega usnja ter pri prebiranju odpadkov. Če kdo zbolí, tedaj sece usnja.

Zaradi izrednih organizacijskih sposobnosti, podjetnosti in uspehov pri premagovanju vsakovrstnih zaprek, je sindikalna podružnica predložila za udarnika tudi upravniška podjetja in delegata ministrstva industrije in rudarstva, tov. Benedičiča Staneta. Ministrstvo za industrijo in rudarstvo je predlog sprejelo in odobrilo. V 14 mesecih, odkar on upravlja podjetje, se je dvignila produkcija za 150 odstotkov, prav toliko pa se je kljub zaprekam tudi povečal obrat. Njegovi predlogi so izdatno pripomogli v racionalizaciji ter pri uspešnih podjetjih, s posebnim ozrom na štednjo materiala in gader režije, kar je povod za 5 odstotno znižanje cen izdelkov. Na njegovo pobudo oddaja podjetje kruponove ščitnike iz 18 odstotkov odpadkov, ki se na ta način 50 odstotno izkoristijo. Za časa okupacije je bil povezan v OF od leta 1941.

Tovarna Krisper je med najboljimi tovarnami usnjene struče v Jugoslaviji, med tovarnami obute v Sloveniji pa je nedvomno najboljša. Njeno delo lahko služi kot vsestranski primer, česa je možno zavedno delavstvo, ki ima nov odnos do dela in do delovne discipline. Prav posebno pa lahko služi kot primer, kakšno naj bo politično in izobraževalno delo v tovarni, kakšni naj bodo odnosi med sindikatom in upravo, kakšno je treba izvajati uredbo o dopustih, kakšne koristi prinaša uvedba norm in akordov in kako se da mnogo prirediti na materialu, če je pri delu prva misel korist naše nove, ljudske države. MS

čiti članu na njegovo zahtevo stanovanje v istem stanju kot ga je prevzela ob njegovi izselitvi in to čim je podana možnost, da se stanovanje izprazni.

Določitev dediča in izstop iz zadruge

Član stanovanjske zadruge ima tudi pravico, da si določi dediča, ki naj njegove pravice v zadrugi podeduje. Vendar mora pa dedič v tem primeru postati tudi član zadruge. Če pa ne bi hotel postati član zadruge ali če ne bi bil sprejet v zadrugo, se mu izplača vsak kapital, ki ga je zapustnik v obliki gradbenega deleža vložil v zadrugo. Če pa je stanovanje že dogotovljeno, ga pa lahko prodaja, vendar ima zadruga prvenstveno pravico do nakupa. Le če zadruga ne bi reflektirala na stanovanje, ga prodaja lahko poljubnemu članu zadruge.

Član seveda lahko tudi vsak čas iz stanovanjske zadruge izstopi kot pri vseh drugih zadrugah. V tem primeru se mu tudi gradbeni delež vrne. Če je pa stanovanje že izgotovljeno, ima pa zadruga prvenstveno pravico do nakupa stanovanja. Če ga zadruga ne bi kupila, ga lahko prodaja vsakemu članu zadruge.

Družbeni pomen stanovanjske zadruge

Poseben pomen ima stanovanjska zadruga za sindikate ne samo zato, ker bo nudila prvenstveno delavcem in namestnikom vse pogoje, da pridejo že enkrat do človeka vrednih stanovanj, temveč tudi za-

Da bomo vsi imeli dovolj mleka

Mleko je ena najdragocenejših ljudskih pijač, v njej, pravijo, je zdravje in odpor naroda. Kako smo s to dobrino gospodarili pred vojno? Po strokovnjakovih besedah je bila vsa naša predvojna trgovina z mlekom in mlečnimi izdelki branjarja najslabše vrste. Kako pa je bilo sicer z mlekarstvom, nam povedo naslednja dejstva:

V letu 1936, je imela Slovenija 371.023 glav goveje živine, to se pravi 23,4 na 1 kv. m ali na vsakih 100 prebivalcev 31,1. Goveje živine je bila pri nas zastopana v najmanj petih različnih pasmah.

Od letnega pridelka 215.170.000 litrov mleka smo ga vnovič komaj nekaj čez 5 milijonov litrov, vse ostalo količino je moral kmet porabiti v domačem gospodinjstvu, deloma za hrano ljudem, deloma živini. Tako je pred vojno izkazovalo mleko le 5% delež v našem narodnem premoženju, kljub temu, da smo tako izrazito agrarna dežela. Predelava mleka v sir je bila še dosti urejena na Vrhniki in v Skofji Loki, dočim smo masla izdelovali preko tisoč vrst. Presno maslo smo uporabljali skoraj izključno le v zdravilne svrhe.

Po vsej Sloveniji je prevladoval mali mlekarški obrat. Razen teh je prodajalo mleko 53 zadrugnih in 44 privatnih mlekar. Prve so prodale nekaj čez 8 milijonov litrov mleka letno, druge pa ravno polovico manj. Mleko je bilo večinoma brez prave cene, zato je kmet rajši pokrmil živino, kakor da bi ga prodajal. Tako je ostala ogromna večina otrok tovarniških in poljedelskih delavcev brez zadostne količine mleka. V mnogih delavških gospodinjstvih skoraj nikoli niso imeli mlečne hrane. Če bi imelo mleko primerno ceno, tedaj mnogo Prekmurcev ne bi moralo na sezonsko delo v Nemčijo, ker bi lahko svoje dolgeve odplačevali z izkopičkom od mleka.

Proizvodnja mleka je znašala v Sloveniji, ki ima vse pogoje za dobro živinorejo, na 100 hektarjev komaj 69 litrov in na vsakih 1000 prebivalcev 519 litrov. Dočim je v Belgiji porabil vsak človek v enem letu 11 kg masla, na Angliškem 10,7 kg, na Danskem 9 kg itd., smo v Sloveniji porabili komaj 0,75 kg masla na osebo in leto.

Povprečna molznost naših krav je mnogo nižja, kakor bi smela biti. Celo pri najboljših plemenitih kravah znaša povprečna molznost 2000 l v letu. Če pomislimo, da lahko da dobro oskrbovana, pravilno krmljena molznica do 10.000 l mleka v letu in da imajo v Rusiji krave, ki dajejo po 40 in 50 l mleka dnevno, tedaj nam je jasno, kakšno škodo ima naše narodno gospodarstvo na področju mlekarstva.

Naše mlekarstvo je bilo torej ob osvoboditvi potrebno popolno obnove. Spet so skozi vas, tudi tiste, ki so daleč od pro-

OBVESTILA

INVALIDNINA VOJAŠKIH VOJNIH INVALIDOV IN SVOJCEV

Vojaškim vojnim invalidom pripada glasom Zakona o vojaških vojnih invalidih (Ur. list FRLJ št. 44/46) in Uredbe o invalidskih prejemkih (Ur. list FRLJ št. 57/46) mesečna invalidnina na sledečem načinu:

I. invalidi z nad 100% no sposobnostjo, ki jim je potrebna še tula pomoč	din 2.000,-
II. s 100% no sposobnostjo	2.000,-
III. z 90% " "	1.800,-
IV. z 80% " "	1.600,-
V. s 70% " "	1.300,-
VI. s 60% " "	900,-
VII. s 50% " "	1.100,-
VIII. s 40% " "	600,-
IX. s 30% " "	500,-
X. z 20% " "	400,-

Vdovam oseb padlih, umrlih ali pogrešenih pri opravljanju svojih vojaških dolžnosti ali drugih dolžnosti za vojaške cilje ali cilje državne varnosti, kakor tudi vdovam umrlih vojaških invalidov, ki so bili uvrščeni od I. do vključno VII. skupine prejšnjega odstavka pripada invalidnina v mesečnem znesku din 1.200,- če so nad 40 let stare, če so pridobitno nesposobne ali imajo otroke pod 17 let oziroma pod 23 let če se solajo ali če so otroci pridobitno popolnoma nesposobni.

Poleg invalidnine pripada vojaškim vojnim invalidom in vdovam doklada za otroke do 17. leta, oz. 23. če se solajo, v znesku din 175,-.

Invalidnina pripada tudi otrokom oseb padlih, umrlih ali pogrešenih pri opravljanju svojih vojaških dolžnosti in otrokom umrlih vojaških vojnih invalidov od I. do vključno VII. skupine, ki so mlajši od 17 let, oziroma do dopolnjenega 23 leta če se solajo, če so pridobitno popolnoma nesposobni, pa dotlej, dokler trajajo a nesposobni.

Ta invalidnina znaša za prvega otroka mesečno din 1.000,- in za vsakega nadaljnjega otroka po din 200,-.

Invalidnino prejemajo otroci le tedaj, če je predelava vdove. Polovico te invalidnine prejmejo invalidi ali vdove, ki so v službi ali otroci, ki so v domovih, zavodih itd.

to, ker bo omogočila našemu delavcu, da bo postal res delavec. Mnogi delavci so danes pri nas dvoživke. Niso ne kmetje ne delavci, polovico srca imajo na svoji njivici, polovico pa v tovarni. V tovarno imajo daleč, na delo prihajajo že utrujeni. Prav tako se jim mudi domov, kjer se zopet mučijo s kmečkim delom. Ne samo, da se pri tem sami izčrpavajo, trpi pri tem tudi sindikalna organizacija. Delavec nima ne časa ne volje, da bi se strokovno izpopolnjeval, prav tako pa seveda tudi ni časa za politično sindikalno vzgojo, ki je tako silno važna. Stanovanjska zadruga bo z gradnjo modernih stanovanj v bližini delovnega mesta olajšala življenjske pogoje, posegla bo pa tudi v duševnost našega delavca ter ga usposobila za velike naloge industrializacije naše dežele.

Pri tem naj omenim že važno razliko nove stanovanjske zadruge v primeri s stariimi zadrugami te vrste. Nova zadruga bo v nasprotju s staro zadrugo trajnega značaja. Tudi se potem, ko bo stanovanjski objekt že dograjen, bo zadruga še naprej obstojala in združevala svoje člane v skupnosti in povezavi. Uprava in vzdrževanje stanovanj bo skupna zadeva vseh članov zadruge. Vedno pa bodo nastajale še nove in nove naloge. Ko bo poskrbljeno za stanovanja, bo treba dvigati življenjsko raven z gradnjo skupnih zgradb za kulturne, socialne in fizikalne potrebe zadrževalnikov. Graditi bo treba kulturne domove, otroška zavetišča, športna igrišča, prometne naprave itd. Nastajala bodo tako v industrijskih središčih nova mesta z vsemi udobnostmi za delovnega človeka. Tudi v tem leži globok družbeni značaj stanovanjske zadruge, ki predstavlja novo področje tesnega sodelovanja med sindikati in zadrugami.

Dr. Č. E.

SOVJETSKA ZVEZA. — 80 milijonov žena proti reakciji. Na zaključnem zasedanju Izvršnega komiteja Mednarodne federacije demokratičnih žen, ki se je vršilo v Moskvi, so predstavnice 18 držav izjavile, da se 80 milijonov žena, združenih v tej federaciji, vztrajno bori proti manevrom reakcije in fašizma.

Državni proračun za l. 1946. Državni proračun ZSSR za 1946. leto je sestavljen v skladu z zakonom o petletnem načrtu za obnovo in razvoj narodnega gospodarstva ZSSR v času od 1946. do 1950. leta, ki ga je sprejel Vrhovni sovjet ZSSR. Dohodki proračuna za l. 1946. znašajo 333,4 milijarde rubljev, izdatki pa 319,3 milijarde rubljev.

Svet za kolhozna vprašanja. Tass poroča, da se je pri Ministrskem svetu ZSSR ustanovil poseben svet za kolhozna vprašanja, ki bo pomagal pri nadaljnji okrepitvi kolhozov in povečanju blaginje kolhoznikov.

POLJSKA. — Trgovinski sporazum z Italijo. Podpisan je poljsko-italijanski trgovinski sporazum, na podlagi katerega bo Poljska dobavila Italiji 750.000 ton premoga, v zameno pa bo dobila italijanske industrijske proizvode.

ČESKOSLOVAŠKA. — Dveletni gospodarski načrt. Na plenarni seji Ustavodajne skupščine Českoslovaške je predsednik vlade Gottwald poudaril, da je predlog zakona o dveletnem gospodarskem načrtu otrok nacionalizacije in predstavlja eno najvažnejših del, ki so bila podvzeta po osvoboditvi republike. Nadzorstvo nad izvajanjem načrta bo vodil poseben skupščinski odbor.

Poglabljanje trgovinskih odnosov z ostalimi državami. Minister za zunanjo trgovino Českoslovaške Hubert Rypka je imel pred trgovinskimi odbori v Ustavodajni skupščini govor o zunanji trgovini Českoslovaške. Izjavil je, da je bil dosežen od osvoboditve do danes velik napredek na področju zunanje trgovine ter obstoja razlog, da se bo tudi še nadalje povečal.

ROMUNJA. — Maniuvra stranka razpada. Časopis »Romana Libera« piše o vedno večjem razpadu Maniu-ove nacional-demokratske stranke. Velika skupina študentov temišvarske univerze, ki je zapustila to stranko, izjavlja, da noče sodelovati pri ponarejanju volilnih spisovov ter pri drugih volilnih mahinacijah, ki jih prakticira Maniu-ova stranka.

ALBANIJA. — Albanski narod zahteva sprejem Albanije v ZN. Predsednik vlade LR Albanije Enver Hodža je poslal brzojavno generalnemu sekretarju organizacije ZN, v kateri sproča zahtevo albanskega naroda, da se stavi vprašanje sprejema Albanije na dnevni red Generalne skupščine organizacije ZN, ker si je albanski narod priboril to pravico z borbo proti fašizmu.

GRČIJA. — Angleski milijoni za grško vojsko. Vel. Britanija kaže zaskrbljenost zaradi milijonov funtov sterlingov, ki jih je izdala za opremo in reorganizacijo grške vojske, ki jo v veliki meri uporabljajo proti demokratičnim ljudskim silam. Na eni zadnjih razprav pred vojaškim sodiščem se je namreč zagovarjalo kakih 100 oficirjev in vojakov te vojske, ker so podpirali ljudske sile, s čimer so zanikali vero, ki jo polagajo vanje monarhfašisti.

Britanske vojne ladje v grških pristaniščih. Posebni dopisnik Reuterja poroča, da je priplulo v grška pristanišča več britanskih vojnih ladij. Angleske vojaške oblasti proučujejo tudi vprašanje prestativne angleske vojaške oporisa iz Aleksandrije na Kreta, ter predpostavljajo, da to ne bo naletelo na odpor grške vlade.

Vedno večja nevarnost državljanke vojne. Plebiscit, ki je vsilil krajiva Jurija, je izzval nov val fašističnega nasilja proti demokratičnim silam in Grčiji. Prebivalstvo je prisiljeno zatekati se k ukrepom samobrambe. Kakšna diktatura vlada v Grčiji, je razvidno tudi iz preganjanja ljudstvu zvestega škofa Joahima, ki ga je sinod odstranil s položaja zaradi podpore, ki jo je nudil odporišnemu gibanju.

ITALIJA. — Jugoslovanski vojni zločinci v Rimu. Šef rimske policije je izjavil, da je izmed 20.000 tujecev, kolikor jih sedaj živi v Rimu, največ jugoslovanskih in poljskih vojnih zločincev. Ti elementi delujejo neovirano in uživajo podporo ter zaščito zavezniških oblasti.

AVSTRILIJA. — Demonstracije v Celovcu. Pretekli teden je demonstrirala po celovški ulicah velika množica Celovčan, ki so zahtevale izboljšanje prehrane, znižanje cen živilom ter odstranitev domačih in tujih fašistov.

Socialistična in avstrijska ljudska stranka zagovarjata ponemčevanje Koroske. Na posvetovanju krajevnih zaupnikov avstrijske ljudske stranke za Korosko je bilo izjavljeno, da bo dvojezični pouk v šoli in slovenski jezik v cerkvi le tako dolgo v rabi, dokler bodo v deželi ostale okupacijske oblasti. Potem bo uveden spet stanje, ki je bilo pred priključitvijo Avstrije k nemškemu rajhu. Zaradi tega vidijo koroski Slovenci edino rešitev v čim prejšnji prijavitvi Koroske k Jugoslaviji.

FRANCIJA. — Objava kandidatih list. Agencija France Presse poroča, da so bile objavljene kandidatne liste za volilna okrožja v notranjosti.

Franoska demokracija pred težkimi nalogami. Franoska demokracija je pred težko borbo, zaradi katere se morajo združiti vse demokratične sile. Notranja politična borba v Franciji ni ponehala, temveč nasprotno — postala je še bolj ostra.

Narodno-republikansko gibanje upa na ponovno zblizanje z De Gaulle-om. Analiza ponovnega glasovanja ob priključitvi referendumu kaže, da je med tistimi, ki so se vzdrali glasovanja, največje število članov narodno-republikanskega gibanja, ki je bilo v preteklosti tesno povezano z De Gaulle-om in katerih pravičniki očitno še vedno upajo na ponovno zblizanje z njim.

SPANJA. — Aretacije republikancev. Reuter poroča, da je barcelonska policija priprila 23 članov nacionalnega odbora iz skupine tajne republikanske organizacije.

ANGLIJA. — Poljski vojski delajo namesto nemških ujetnikov. Poljski vojski, ki so se prijavili za povratek v domovino, so izpostavljeni šikanam oficirjev, ki jih silijo k različnim fizičnim delom namesto nemških vojnih ujetnikov.